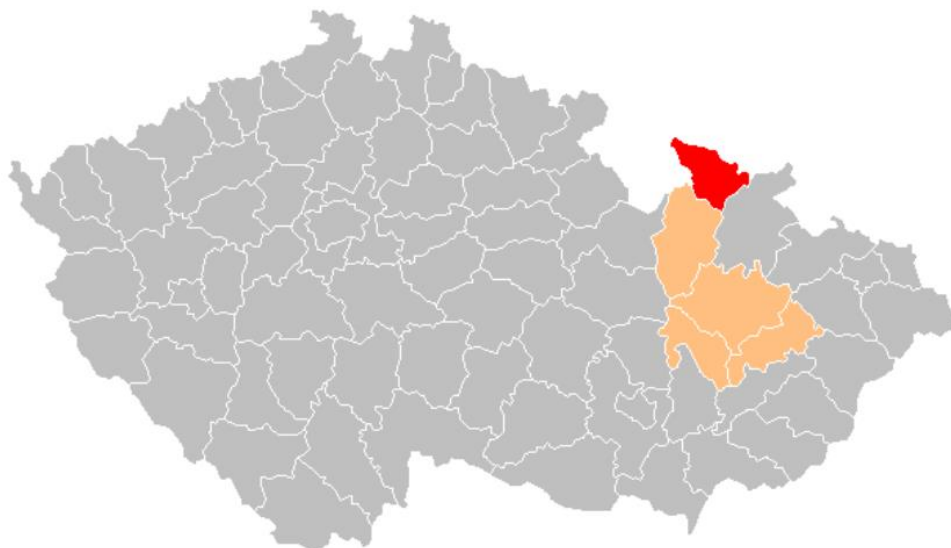

AGREGOVANÝ POPIS POTŘEB ŠKOL

Zpracovaný v rámci projektu
„Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Jeseník II“
(CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009718)

Obsah

Seznam použitých zkratk	3
1. Úvod	4
2. Analytická část	5
2.1 Vyhodnocení pokroku - mateřské školy	9
2.1.1 Čtenářská pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte	10
2.1.2 Matematická pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte	13
2.1.3 Rozvoj potenciálu každého dítěte v jiných oblastech	16
2.1.4 Neinvestiční a specifické potřeby rozvoje mateřské školy	18
2.1.5 Investiční potřeby mateřské školy	21
2.1.6 Související témata	21
2.2 Vyhodnocení pokroku - základní školy	24
2.2.1 Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka	25
2.2.2 Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka	28
2.2.3 Rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech	30
2.2.4 Neinvestiční a specifické potřeby rozvoje základní školy	33
2.2.5 Investiční potřeby základní školy	36
2.2.6 Související témata	37
2.3 Vyhodnocení pokroku - základní umělecké školy	39
2.3.1 Rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech	40
2.3.2 Neinvestiční a specifické potřeby rozvoje základní umělecké školy	41
2.3.3 Investiční potřeby základní umělecké školy	42
2.3.4 Související témata	42
3. Shrnutí	44
4. Závěr	48

„Pokud nevíte, kam jdete,
pravděpodobně skončíte někde jinde.“

Lawrence J. Peter

Seznam použitých zkratk

ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
ČR	Česká republika
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
HZS	Hasičský záchranný sbor
IROP	Integrovaný regionální operační program
IVP	Individuální vzdělávací plán
KÚ OK	Krajský úřad Olomouckého kraje
LMR	Lehká mentální retardace
MAP/MAP II	Místní akční plán
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
OP VVV	Operační program Výzkum, Vývoj a Vzdělávání
ORP	Obec s rozšířenou působností
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OŠ MěÚ	Oddělení školství Městského úřadu Jeseník
PC/IT	Počítač a informační technologie
PLL	Priessnitzovy léčebné lázně a.s. v Jeseníku
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPŠ	Popis potřeb školy
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP ZUV	Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání
SPC	Speciální pedagogické centrum
SŠ	Střední škola
SVP/PO	Speciální vzdělávací potřeby/Podpůrná opatření
ŠVP	Školský vzdělávací program
ZŠ	Základní škola
ZŠS	Základní škola speciální zřizovaná KÚ OK (ZŠ Fučíkova Jeseník)
ZUŠ	Základní umělecká škola

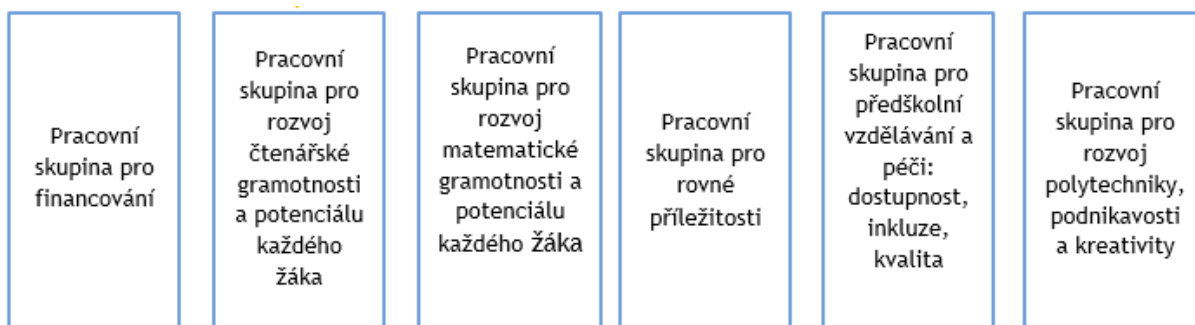
Pozn.: Obrázek na titulní straně - Wikipedie otevřená encyklopedie

1. Úvod

Dokument, který právě držíte v rukou, vznikl v rámci projektu „Místní akční plán rozvoje vzdělávání ORP Jeseník II“ (dále jen „MAP II“). Tento projekt je zaměřen na **rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání** na území správního obvodu Jeseník (dále jen „ORP Jeseník“). Jeho cílem je prohloubit započatou spolupráci mezi jednotlivými aktéry ve vzdělávání, zlepšit úroveň vzdělávání a realizovat vybrané implementační aktivity naplánované v rámci projektu MAP, na který aktuální realizace navazuje. Projekt zahrnuje oblasti předškolního, základního, zájmového a neformálního vzdělávání, stejně jako včasné péče. Nositelem projektu je Město Jeseník.

Jednou z aktivit projektu je **podpora škol v plánování**, jejímž záměrem je přenos potřeb škol do plánu území a reflexe pokroku ve vybraných oblastech vzdělávání za poslední 3 školní roky. Prvním krokem bylo zapojit zástupce všech zájmových skupin, kterých se dané téma dotýká, do společné diskuze, což se podařilo zřízením **šesti pracovních skupin**, a to:

Následně bylo provedeno **dotazníkové šetření** na jednotlivých zapojených školách v území, na které navazovaly společné schůzky se zástupci realizačního týmu MAP II. V rámci nich byly potřeby školy diskutovány a společně zapracovány do předvyplněného dotazníku. Na základě výstupů z tohoto šetření byly identifikovány problémy v nastavení vzdělávací soustavy i v nastavení jednotlivých škol, které budou dále podrobeny k diskusi k identifikaci jejich příčin. Výstupem je předkládaný **Agregovaný popis potřeb škol**, který bude následně využit pro další realizaci projektu MAP II a při zpracování výsledného dokumentu MAP (tj. Místní akční plán).

Na tvorbě dokumentu se aktivně podílel realizační tým MAP II ve spolupráci se členy pracovních skupin, koordinátory plánování MAP II a dalších relevantních aktérů ve vzdělávání v rámci ORP Jeseník.

2. Analytická část

Z celkového počtu 44 škol a školských zařízení (vyjma středních škol a učilišť) se do projektu MAP II zapojilo celkem 39 škol, z toho 18 samostatných mateřských škol, 8 samostatných základních škol, 9 škol sloučených, 1 škola speciální, 1 škola zřízená při PLL v Jeseníku a 2 základní umělecké školy. Na těchto zapojených školách došlo k dotazníkovému šetření, jehož výstupy jsou zpracovány v následujících kapitolách.

Tabulka 1: Seznam škol a školských zařízení všech zřizovatelů v ORP Jeseník

Název školy/školského zařízení	Zřizovatel	REDIZO	MAP II
Mateřská škola Česká Ves, Holanova 53 - příspěvková organizace	Česká Ves	600150283	Ano
Mateřská škola Česká Ves, Jesenická 98 - příspěvková organizace	Česká Ves	600150291	Ano
Mateřská škola Javorník, Míru 356 - příspěvková organizace	Javorník	600150241	Ano
Mateřská škola Javorník, Polská 488 - příspěvková organizace	Javorník	600150232	Ano
Mateřská škola Karla Čapka Jeseník	Jeseník	600150470	Ano
Mateřská škola Jeseník, Jiráskova 799, příspěvková organizace	Jeseník	600150275	Ano
Mateřská škola Jeseník, Křížkovského 1217, příspěvková organizace	Jeseník	600150305	Ano
Mateřská škola Kopretina Jeseník, příspěvková organizace	Jeseník	600150330	Ano
Mateřská škola Mikulovice, okres Jeseník	Mikulovice	600150372	Ano
Mateřská škola Široký Brod, okres Jeseník	Mikulovice	600150364	Ano
Mateřská škola Uhelná, příspěvková organizace	Uhelná	600150259	Ano
Mateřská škola Vápenná, okres Jeseník, příspěvková organizace	Vápenná	600150429	Ano
Mateřská škola Velká Kraš, příspěvková organizace	Velká Kraš	600150437	Ano
Mateřská škola Velké Kunětice, okres Jeseník, příspěvková organizace	Velké Kunětice	600150411	Ano
Mateřská škola Vidnava	Vidnava	600150445	Ano
Mateřská škola Vlčice, příspěvková organizace	Vlčice	600150453	Ano
Mateřská škola Beruška Zlaté Hory, Nádražní 306, příspěvková organizace	Zlaté Hory	600150208	Ano
Mateřská škola Žulová, příspěvková organizace	Žulová	600150461	Ano
Základní škola a mateřská škola Bernartice, okres Jeseník - příspěvková organizace	Bernartice	600150526	Ano
Základní škola a Mateřská škola Černá Voda, příspěvková organizace	Černá Voda	650030796	Ano

Název školy/školského zařízení	Zřizovatel	REDIZO	MAP II
Základní škola a Mateřská škola Kobylá nad Vidnavkou, příspěvková organizace	Kobylá nad Vidnavkou	650010116	Ano
Základní škola a Mateřská škola Písečná u Jeseníku, příspěvková organizace	Písečná	650038819	Ano
Základní škola a Mateřská škola Skorošice, příspěvková organizace	Skorošice	600150542	Ano
Základní škola a Mateřská škola Stará Červená Voda, příspěvková organizace	Stará Červená Voda	600150534	Ano
Základní škola a Mateřská škola Bělá pod Pradědem, příspěvková organizace	Bělá pod Pradědem	600150577	Ano
Základní škola a mateřská škola J. Schrotha, Lipová - lázně	Lipová-lázně	600150615	Ano
Základní škola a Mateřská škola Supíkovice, okres Jeseník, příspěvková organizace	Supíkovice	600150569	Ano
Základní škola Česká Ves, okres Jeseník	Česká Ves	600150607	Ano
Základní škola Javorník, okres Jeseník	Javorník	600150585	Ano
Základní škola Jeseník, příspěvková organizace	Jeseník	600150518	Ano
Základní škola Mikulovice, okres Jeseník	Mikulovice	600150623	Ano
Základní škola Vápenná, okres Jeseník, příspěvková organizace	Vápenná	600150631	Ano
Základní škola Vidnava, okres Jeseník - příspěvková organizace	Vidnava	600150640	Ano
Základní škola Zlaté Hory	Zlaté Hory	600150500	Ano
Základní škola Žulová, okres Jeseník - příspěvková organizace	Žulová	600150658	Ano
Základní škola a Mateřská škola Jeseník, Fučíkova 312	Olomoucký kraj	600027295	Ano
Základní škola a Mateřská škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s., Jeseník	Olomoucký kraj	600027252	Ano
Základní škola a Mateřská škola při Sanatoriu Edel Zlaté Hory	Olomoucký kraj	600027279	Ne
Středisko volného času DUHA Jeseník	Jeseník	600150704	Ne
Základní umělecká škola Jeseník	Jeseník	600150682	Ano
Základní umělecká škola Javorník	Javorník	600150691	Ano
Základní umělecká škola Karla Ditterse Vidnava	Olomoucký kraj	600004490	Ne
Základní umělecká škola Franze Schuberta Zlaté Hory	Olomoucký kraj	600004503	Ne
Soukromá základní umělecká škola - taneční, s.r.o. Jeseník	soukromník	600004481	Ne

Pozn.: Mimo střední školy a učiliště
Zdroj: OŠ MěÚ

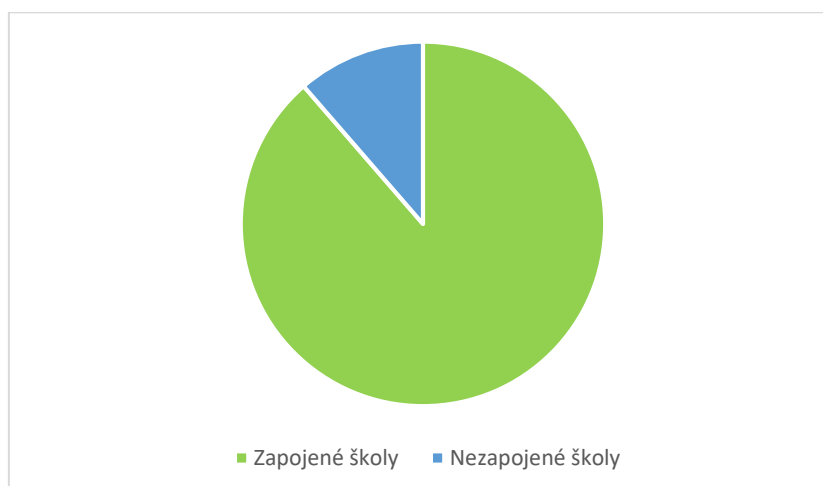
Zapojené školy se nacházejí na území 21 obcí z celkových 24 územních celků spadajících do ORP Jeseník. Tyto obce jsou současně zřizovateli škol (s výjimkou škol zřízených Olomouckým krajem viz tabulka č. 1). Územní celek Širokého Brodu je součástí obce Mikulovice, která jej spravuje.

Graf 1: Mapa zřizovatelů škol zapojených do MAP II

Zdroj: Ústav územního rozvoje ČR

Graf 2: Zapojení škol a školských zařízení do MAP II

Zdroj: OŠ MěÚ

Každá ze zapojených škol zpracovala v období březen až červenec 2019 reflexi s názvem Popis potřeb školy (dále jen „PPŠ“), která byla následně předána realizačnímu týmu MAP II k dalšímu zpracování (tzn. k sumarizaci dat). Jednotlivé PPŠ budou školy zpracovávat opakovaně a současně si budou moci vytvořit také strategické plány rozvoje.

Realizační tým MAP II na základě předaných PPŠ zpracoval jednotlivé výstupy a agregoval uvedené potřeby škol zapojených do projektu do souhrnného dokumentu, který právě držíte v rukou. Ten bude následně podkladem pro aktualizaci analytické části a navrhování aktivit škol a aktivit spolupráce do Strategického rámce MAP II v průběhu realizace projektu. Úkolem partnerské platformy na území je především tyto potřeby v rámci procesu společného plánování vyhodnotit, prioritizovat v návaznosti na strategické záměry již existujících funkčních partnerství v území a následně vytvořit návrhy aktivit pro řešení těchto potřeb a zpracovat je do Strategického rámce MAP II. PPŠ, neboli také vyhodnocení vlastního pokroku v každé jednotlivé škole, bylo vypracováno v oblastech čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti, rozvoje potencialů dětí/žáků v jiných oblastech, investičních a neinvestičních potřeb školy a rovných příležitostí a inkluze. V každé sledované oblasti bylo zjišťováno:

- ✓ v čem byla/je škola úspěšná,
- ✓ v čem by se mohla zlepšit
- ✓ a v čem konkrétně potřebuje pomoci, aby k danému zlepšení mohlo dojít.

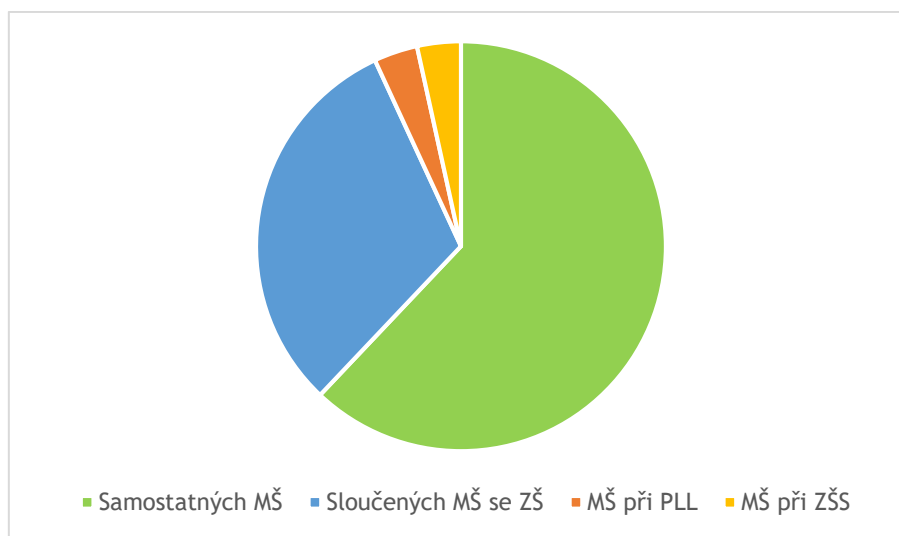

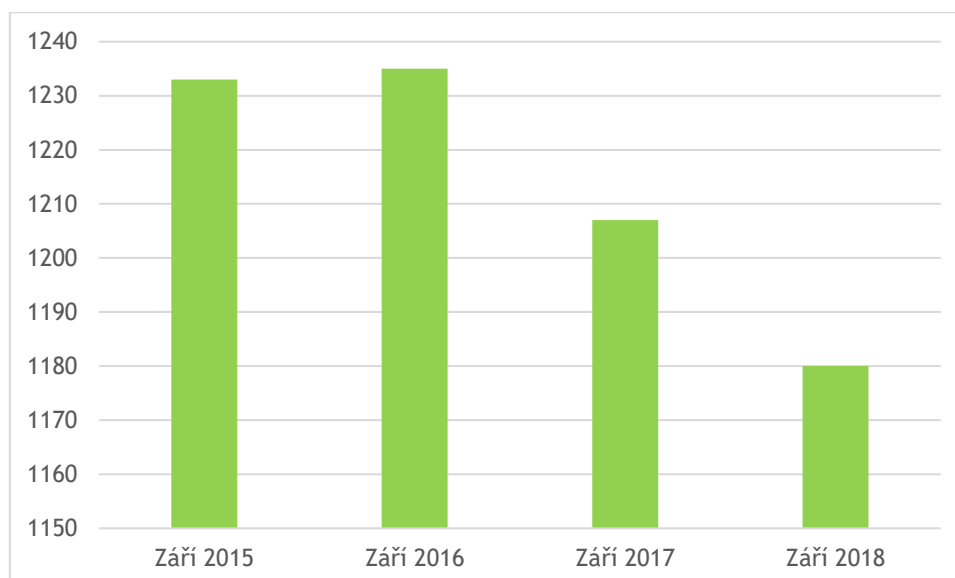
2.1 Vyhodnocení pokroku - mateřské školy

Z celkového počtu **29 mateřských škol**, zapojených do projektu MAP II, je 18 zcela samostatných mateřských škol, 9 mateřských škol sloučených se školou základní, 1 škola zřízená při PLL v Jeseníku a 1 škola speciální. Poslední zmíněná mateřská škola se dotazníkového šetření nezúčastnila z důvodu zahájení provozu ve školním roce 2018/2019. Vyhodnocení je tak **vypracováno pro 28 mateřských škol** (mimo souhrnných statistik sledovaných OŠ MěÚ a KÚ OK).

Graf 3: Přehled zapojených mateřských škol do MAP II

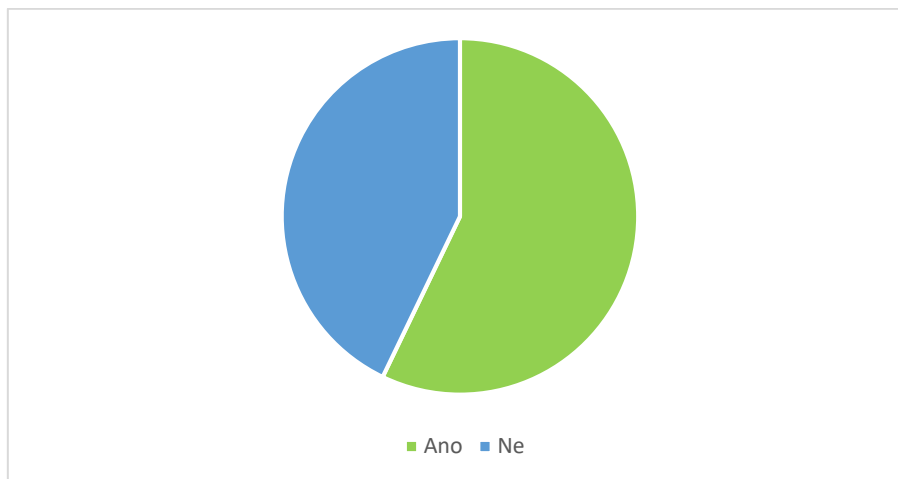

Graf 4: Vývoj počtu dětí v mateřských školách v regionu

Z celkového počtu zapojených mateřských škol má **57,1 %** zpracovaný strategický plán rozvoje (tzv. koncepci). Zbýlých 42,9 % tento dokument zpracovaný nemá anebo na něm aktuálně pracuje.

Graf 5: Přehled mateřských škol se strategickým plánem rozvoje

2.1.1 Čtenářská pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte

Předškolní vzdělávání je určeno dětem ve věku od 2 do 6 let. Čtenářská pregramotnost v předškolním vzdělávání u dětí znamená osvojování si dovedností, které předcházejí čtení a psaní. Zahrnuje vnitřní motivaci ke čtení, budování si vztahu ke knihám a porozumění čtenému textu, rozvoj mluvené řeči, grafomotorická cvičení, podporu pravolevé orientace a aktivní naslouchání. Důležitý je rozvoj slovní zásoby, vizuální a sluchové paměti. Dítě se v tomto období snaží napodobit dospělé, tj. pokouší se číst a psát, poznává některá písmena.

Co ve škole proběhlo dobře:	
26,8 %	Zřízení/dovybavení čtenářského koutku, seznamování dětí s knihou
24,4 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků a použití získaných poznatků v praxi
14,6 %	Spolupráce s obecními knihovnami
9,8 %	Zapojení se do aktivit MAP II
9,8 %	Spolupráce s logopedem, rozvoj jazyka
4,9 %	Spolupráce s rodiči, domácí čtení
4,9 %	Realizace vlastních čtenářských projektů
4,9 %	Účast na soutěžích a kulturních akcích

Mateřské školy nejčastěji uvádějí jako příklad toho, co u nich probíhá dobře, práci s knihou v různých podobách. V nejvíce případech se jedná o každodenní poslech pohádek pro rozvoj naslouchání a udržení pozornosti, vyprávění si o knihách, které čtou rodiče doma dětem anebo dramatizace pohádek pod vedením pedagogů. Řada škol pravidelně navštěvuje obecní knihovnu a spolupracuje s místními kulturními zařízeními anebo uměleckými školami, v rámci kterých navštěvují různá kulturní představení a zapojují se do pořádaných soutěží a akcí. Dobře je hodnoceno také průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků, především na téma čtenářská pregramotnost a jazyková negramotnost. Školy také postupně dovybavují své třídy potřebným vybavením, včetně didaktických pomůcek, zřizují čtenářské koutky či knihovny ve třídách a hravou formou podporují zájem dětí o knihu. Některé školy mimo to realizují vlastní čtenářské projekty, např. "Můj kamarád kniha", případně se zapojují do organizovaných akcí v rámci MAP II (např. "Putovní kufřík", semináře, besedy). Na některých školkách také významně fungují vzájemné konzultace s jinými zařízeními, v rámci kterých dochází k výměně zkušeností a poznatků, stejně jako spolupráce s odbornými a jinými organizacemi typu PPP nebo SPC (realizace depistáží, seminářů pro rodiče předškolních dětí apod.).

V čem byla škola úspěšná:	
31,3 %	Spolupráce s obecními knihovnami a rodiči
18,8 %	Nákup pomůcek a vybavení
15,6 %	Čtení knih v MŠ, domácí čtení
9,4 %	Účast na soutěžích a kulturních představení
6,3 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků a použití poznatků v praxi
6,3 %	Příprava předškolních dětí na přestup do ZŠ
3,1 %	Individuální přístup k dětem se SVP/PO
3,1 %	Vzbuzení zájmu o knihy
3,1 %	Zapojení se do aktivit MAP II (např. "Putovní kufřík", realizované semináře)
3,1 %	Dodržování RVPPV

Řada mateřských škol kladně hodnotí spolupráci s rodiči dětí a obecními knihovnami, které pro děti pořádají různé výukové programy, besedy o knihách nebo autorská čtení. Významným úspěchem je pro školy také nákup pomůcek a vybavení a následná práce s nimi, např. interaktivní tabule, robotická včela, edukativní hry anebo nové knihy a časopisy. Některým školám se navíc podařilo získat novou třídu pro předškolní děti, ve které jsou vybudována centra herních aktivit (např. centrum čtenářských aktivit anebo centrum dramatizace). Jako úspěšná se jeví také individuální práce s dětmi a jejich příprava na vstup do základní školy, stejně jako dodržování

stanoveného RVPPV. Kladně je hodnocen zájem dětí o knihu a možnost učitelů vzdělávat se ve čtenářské pregramotnosti. Úspěchem je také spolupráce s odborníky a odstraňování vad ve výslovnosti dětí.

V čem by se škola mohla zlepšit:	
33,3 %	Modernizace pomůcek a vybavení
23,8 %	Spolupráce s rodiči
14,3 %	Spolupráce s obecní knihovnou, půjčování knih
9,5 %	Plně využívat dostupné pomůcky k rozvoji čtenářské pregramotnosti
4,8 %	Dramatizace pohádek a čteného textu, práce s literárním dílem
4,8 %	Příprava dětí na vstup do ZŠ
4,8 %	Rozšíření čtenářských aktivit i do jiných zařízení
4,8 %	Vzdělávání pedagogů a prohloubení znalostí v této oblasti

Prostor ke zlepšení školy vnímají u nákupu pomůcek a vybavení, se kterými denně pracují, případně které jsou inovativní či v danou dobu aktuální (např. digitálních vybavení, Montessori pomůcky, nově vydávané knihy/encyklopedie či didaktický materiál). A přestože školy kladně hodnotí spolupráci s rodiči, uvítali by jejich větší aktivitu při každodenním čtení pohádek či práci s mluveným slovem, stejně jako v komunikaci se školou a dodržování doporučení ze strany pedagogů (např. pro včasnou návštěvu logopeda). Školy by dále rády posílily spolupráci s místními knihovnami a více prohloubily zájem o půjčování knih rodiči, stejně jako navázaly spolupráci s dalšími organizacemi a zařízeními, např. s domovy důchodců při každodenním čtení dětem. Zlepšení je také možné v oblasti vzdělávání pedagogů, především pak v zajištění důležitých/zajímavých seminářů, besed a workshopů přímo v regionu, což by pro školu znamenalo nižší finanční náklady a větší dostupnost těchto služeb.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
44,0 %	Materiální a investiční zabezpečení
20,0 %	Větší finanční nezávislost
12,0 %	Spolupráce s logopedem (respektive zajistit více odborníků v této oblasti)
8,0 %	Spolupráce s rodiči (čtení dětem, zvýšit zájem o knihy)
8,0 %	Intenzivnější individuální činnost

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
4,0 %	Pomoc při organizaci akcí pro rodiče s dětmi
4,0 %	Vzdělávání pedagogů

Aby školy mohly realizovat činnosti, které si vymezily, uvítaly by větší finanční nezávislost. Ta by jim umožnila modernizovat potřebné zařízení, nakoupit nové metodické pomůcky a vybavení (např. IT, čtecí zařízení), organizovat více akcí pro děti i jejich rodiče a posílit pedagogický sbor o odborné pracovníky (např. asistenta pedagoga, školního asistenta nebo logopedického asistenta). Školky mají také zájem o kurzy, semináře a besedy a chybí jim metodické listy s novými náměty pro práci s dětmi. Důležité je také zapojit rodiče k domácímu čtení a ke zvyšování zájmu dětí o knihy obecně, stejně jako mít větší prostor pro individuální práci s dětmi se SVP/PO či předškoláky.

Další poznámky a postřehy ke čtenářské pregramotnosti:

Z dotazníků vyplynulo, že většina škol navštěvuje místní knihovny, spolupracuje s odborníky a využívá inovativní výukové směry i interaktivní pomůcky/programy ve vzdělávání. Školy v podstatě denní pracují s knihami a daří se jim získávat zájem dětí o ně. Stěžují si však na spolupráci s některými rodiči, kteří knihám nevěnují takovou pozornost, jakou by si zasloužily, dětem doma nečtou, nepopisují, nevysvětlují ani knihy nekupují (jedna mateřská škola uvedla, že k Vánocům dostaly knihu pouze 2 děti z celkových 15). V mnoha rodinách vše probíhá spíše pasivní formou a přílišnou digitalizací, rodiče nemají zájem o dění v mateřské škole a výchovu svých dětí, včetně čtenářské pregramotnosti, nechávají na konkrétních pedagozích. Mnohdy také nereflktují doporučení školy, neposkytují učitelům potřebnou zpětnou vazbu a dostatečně se nezajímají o logopedickou nápravu svých dětí. Tyto rodiče je třeba neustále motivovat k rozvoji čtenářské pregramotnosti.

Školy dále uvedly potřebu větší informovanosti veřejnosti o jejich projektech a každodenní činnosti, stejně jako potřebu sdílení dobrých zkušeností a inspirativních námětů z praxe, a lepší propojenosti se základními školami při práci s předškoláky.

2.1.2 Matematická pregramotnost a rozvoj potenciálu každého dítěte

Matematická pregramotnost v předškolním vzdělávání u dětí znamená osvojování si dovedností, které předcházejí schopnosti užívat číselné a matematické pojmy a matematické souvislosti v reálném životě. V mateřské škole se systematicky rozvíjí matematické myšlení využíváním příkladů k řešení a pochopení každodenních situací. Jsou zařazovány činnosti zaměřené na seznamování se s matematickými pojmy, děti se učí chápat prostorové pojmy, časové pojmy nebo množství.

Co ve škole proběhlo dobře:	
30,8 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků
23,1 %	Vybavení školy potřebnými pomůckami a práce s nimi
23,1 %	Každodenní činnost, rozvoj matematického myšlení
11,5 %	Zavádění nových metod a didaktických pomůcek (např. metoda Hejného)
11,5 %	Intenzivnější individuální činnost (příprava předškoláků do ZŠ)

V matematické pregramotnosti školy převážně vyzdvihují vzdělávání pedagogů v této oblasti a následné využití získaných poznatků v praxi, využívání nových didaktických pomůcek a výukových programů a každodenní zařazování matematické a finanční pregramotnosti při práci s dětmi. Kladně také hodnotí individuální přístup k dětem podle jejich momentálních potřeb, rozvoj matematického myšlení a přípravu předškoláků na vstup do prvních tříd základních škol. Matematickou gramotnost školy prohlubují také výzdobou tříd (např. znázorněním číselné řady na podlaze), tvorbou vlastních pomůcek či vytvořením vlastních výukových projektů (např. na téma finanční gramotnost).

V čem byla škola úspěšná:	
42,2 %	Připravenost předškolních dětí na vstup do ZŠ
35,3 %	Nákup pomůcek a vybavení
11,8 %	Každodenní činnost s dětmi v této oblasti
5,9 %	Podpora pedagogických pracovníků
5,9 %	Spolupráce s bankami

Z každodenní praxe škol vyplývá, že matematika děti baví. Tento přirozený zájem pedagogové dále prohlubují a s pomocí různých her a pomůcek, které u dětí rozvíjejí prostorovou orientaci, logické myšlení a konstruktivní myšlení (jedná se např. o hlavolamy, didaktické pomůcky, edukativní hry a stavebnice). Dále školy průběžně seznamují rodiče s touto oblastí na společných schůzkách a v případě potřeby doporučují rodinám, co a jak s dětmi doma procvičovat. Za úspěch většina škol považuje připravenost dětí na vstup do základní školy, který je výsledkem každodenní práce s dětmi i dobré spolupráce s konkrétními základními školami v regionu. Školy jsou dále spokojené s dosahováním očekávaných výstupů dle RVPPV a s navazováním nových partnerství (např. s bankovními institucemi při rozvíjení finanční gramotnosti).

V čem by se škola mohla zlepšit:	
52,6 %	Doplnění pomůcek a vybavení
15,8 %	Intenzivnější individuální činnost
10,5 %	Spolupráce s rodiči (domácí příprava)
10,5 %	Propojení získaných znalostí a dovedností s praxí
10,5 %	Plně využívat dostupné pomůcky a technologie

Školy vnímají prostor ke zlepšení nejenom v dovybavení se kvalitním výukovým materiálem a potřebnými pomůckami (např. tablety, didaktickými hrami, IT vybavením či hodinami pro poznání času), ale také v jejich intenzivnějším používání při každodenních činnostech (ne každý učitel je například nakloněn k používání digitálních technologií). Školy by dále rády věnovaly svou péči dětem, které ji nejvíce potřebují, tzn. předškolákům a dětem se SVP/PO, nicméně za stávajících podmínek to není příliš možné (nedostatek odborných a pomocných asistentů respektive nedostatek financí na jejich zajištění). Školám také chybí prostor věnovat se nadaným dětem, což znesnadňuje především velký počet dětí ve třídách a narůstající počet dvouletých dětí v mateřských školách. V některých případech velmi chybí opora rodiny, bez které ke zlepšení u konkrétních dětí nemůže dojít.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
45,5 %	Materiální a investiční zabezpečení
18,2 %	Větší finanční nezávislost
18,2 %	Vzdělávání a školení pedagogů, DVPP
13,6 %	Zajištění pracovní síly pro intenzivnější individuální činnost
4,5 %	Spolupráce s rodiči

Školy by nejvíce uvítaly větší finanční nezávislost k materiálnímu a investičnímu zabezpečení (tzn. k nákupu pomůcek, IT vybavení a zařízení pro práci s dětmi ve větším počtu), zajištění kvalitního školení pro pedagogy (především v IT oblasti) a k posílení pedagogického sboru o odborné pracovníky (např. asistenta pedagoga nebo školního asistenta). Některým školám chybí intenzivnější zájem rodičů - ve vzdělávání příliš spoléhají na pedagogické pracovníky a vytváří málo podnětné rodinné prostředí.

Další poznámky a postřehy k matematické pregramotnosti:

Z dotazníků vyplynulo, že většina škol má dobře nastavenou matematickou pregramotnost a s úspěchem využívá nové metody pro podporu matematické

představitosti i inovativní pomůcky ve vzdělávání (např. robotickou včelku BEE - BOT nebo myšlenkové hry LEU). Pozitivní je, že oblast matematiky děti přirozeně zajímá a je pro ně atraktivní, nicméně bez podpory rodičů je práce s ní ve velkých smíšených skupinách dětí pro pedagogy velmi náročná.

Školy dále uvedly potřebu kvalitního vzdělávání pro pedagogy k získání nových poznatků v oblasti matematické pregramotnosti a finanční gramotnosti, stejně jako potřebu zajistit kvalitní školitele, kteří budou schopni poskytnout školám navazující vzdělávací programy dle konkrétní potřeb a náročnosti.

2.1.3 Rozvoj potenciálu každého dítěte v jiných oblastech

Mateřská škola by měla být dostupná všem, tzn. být bezbariérová a splňovat požadavky na inkluzi¹. K předškolnímu vzdělávání se přijímají zpravidla děti od 3 let věku a tak většina mateřských škol není plně vybavena na práci s dvouletými dětmi (např. nedostatek personálu, pomůcek, hraček). Děti se SVP/PO vyžadují větší individuální péči a speciální pomůcky, aby bylo dosaženo adekvátního vzdělávání, velkou roli hraje počet dětí ve třídách a jejich věkové složení. Dostatečný individuální přístup je důležitý také pro děti talentované a nadané, se kterými je třeba pracovat a rozvíjet tak jejich potenciál v konkrétních oblastech.

Co ve škole proběhlo dobře:	
48,1 %	Inkluze a individuální přístup k dětem se SVP/PO
25,9 %	Zavádění různých doplňkových činností do vzdělávání dětí
11,1 %	Vybavení školy potřebnými pomůckami a vybavením a práce s nimi
11,1 %	Spolupráce s rodiči a dalšími organizacemi (např. ZŠ, PPP, SPC)
3,7 %	Podpora a vzdělávání pedagogických pracovníků

Ve školách s úspěchem probíhá inkluze dětí se SVP/PO, včetně zapojení asistentů pedagoga, adaptace nových dětí do kolektivu a individuální práce s dětmi obecně. V rámci výzev MPSV ve školách proběhlo školení DVPP na téma inkluzivní vzdělávání a kladně je hodnocen také nákup pomůcek pro rozvíjení digitálních kompetencí, komunikačních dovedností a schopnosti spolupráce (př. tablety, Magic Box, mluvící skřípce nebo včelka BEE - BOT). Školy se také úspěšně snaží motivovat děti k účasti na edukativních kroužcích (výtvarných, pohybových, hudebních, logopedických), stejně jako na doplňkových aktivitách nabízených školou (canisterapie, lyžařský výcvik, plavání apod.). Vše je samozřejmě podřízeno ekonomickým možnostem konkrétních rodin. Školám se také daří zavádět inovativní a doplňkové činnosti do vzdělávání dětí (polytechnika, environmentální vzdělávání apod.) a vést děti

¹ Zařazení všech dětí a žáků do běžných škol a nabídnutí adekvátního vzdělávání bez ohledu na jejich individuální rozdíly

k samostatnosti, rozhodnosti, ohleduplnosti a kreativitě. Děti společně diskutují, mají prostor ke komunikaci a možnost volby při volných hrách i řízené činnosti.

V čem byla škola úspěšná:	
25,0 %	Spolupráce s rodiči
25,0 %	Zapojení všech dětí bez rozdílů do aktivit MŠ
16,7 %	Účast na soutěžích, výstavách a vystoupení
16,7 %	Environmentální výchova a tvorba pomůcek a vybavení MŠ
8,3 %	Spolupráce se zřizovatelem (investice do vybavení MŠ, spolupořádání akcí)
4,2 %	Předávání zkušeností a dobré praxe
4,2 %	Realizace podpůrných opatření

Velký úspěch spatřují mateřské školy ve spolupráci s rodiči při organizaci a návštěvnosti akcí konkrétních škol, v participaci při předškolní přípravě dětí a účasti na besedách a pracovních setkáních. Kladně také hodnotí inkluzi a individuální přístup k dětem, včetně potřebné pedagogické intervence či doučování dětí v rámci projektu „Škola pro všechny“. Vyzdvíženo bylo také zaměření se na environmentální výchovu dětí a vlastní tvorbu pomůcek - například hmatový chodníček nebo krmítka pro zvířátka. V této oblasti byla také navázána řada partnerství s odborníky, se kterými školy realizovaly řadu vlastních projektů (např. v oblasti lesní pedagogiky). Některé školy pak s úspěchem hodnotí zapojení dětí do regionálních i celorepublikových soutěží (např. výtvarných či korespondenčních).

V čem by se škola mohla zlepšit:	
23,1 %	Digitální kompetence pedagogických pracovníků
23,1 %	Nabídka nadstandardních činností
23,1 %	Doplnění pomůcek a vybavení a jejich plné využití
15,4 %	Aktivizace rodičů (vzájemné setkávání, podílení se na rozvoji dítěte)
7,7 %	Zajištění péče speciálních pracovníků
7,7 %	Propojení vzdělávání s tematickým obsahem

Mateřské školy spatřují značný prostor ke zlepšení ve zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků, které však komplikuje jejich nedostupnost (ať už místně příslušná či finanční), stejně jako v nedostatečném a plně využívaném vybavení školy

(např. specifické pomůcky pro pohybové a kreativní aktivity anebo pro práci s dětmi v inkluzi, případně neexistence keramické dílny, dopravního hřiště anebo prostoru pro polytechnické vzdělávání). V souvislosti s inkluzí pak školy nemají možnost zajistit péči speciálních pracovníků pro jejich nedostatečnost (případně vzdálenost od školy). Rezervy jsou také v zapojování rodiny dětí a ve vzájemném setkávání se (tzn. vytvoření „vesnické komunity rodičů“).

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
38,9 %	Materiální a investiční zabezpečení
27,8 %	Vzdělávání a školení pedagogů, především v digitální oblasti
22,2 %	Zajištění financí
5,6 %	Zajištění pracovní síly
5,6 %	Podpora při komunikaci a spolupráci s odborníky a následné předávání informací rodičům dětí

Mateřské školy zmiňují potřebu pomoci především ve finanční rovině, aby bylo možné školu materiálně, investičně i personálně zabezpečit a poskytnout podporu sociálně slabým rodinám. Nejvíce je poptáván nákup pomůcek a potřebného vybavení, stejně jako realizace větších investičních akcí (např. rozšíření zahrady, vybudování dopravního hřiště, zřízení speciálních učeben, keramické dílny či tělocvičny). Důležité pro školy je také snížení počtu dětí ve třídách a zajištění potřebných pracovníků pro práci s malými dětmi a dětmi se SVP/PO (tzn. speciálních pedagogů a asistentů pedagogů). Zaznamenána byla také poptávka po kvalitním vzdělávání pedagogů a po realizaci workshopů a seminářů na území ORP Jeseník, které by nebylo personálně limitováno (tzn. mohlo by se jich účastnit více zástupců za jednu školu).

Další poznámky a postřehy:

Z dotazníků vyplynulo, že je pro školy důležité, aby si každé dítě mohlo zažít úspěch v různých oblastech svého života. K tomu je však zapotřebí individuální vzdělávání, tzn. intenzivnější přístup a podpora dětí ze strany pedagogů, což je pro velké počty dětí ve třídách a jejich snižující se věk téměř nemožné. Zaměřit se je třeba také na propojenost a souvislost realizovaných aktivit s oblastmi vzdělávání a jejich tematickým obsahem.

2.1.4 Neinvestiční a specifické potřeby rozvoje mateřské školy

Každá škola má své specifické potřeby, které se odvíjí od počtu a struktury dětí, které ji navštěvují, stejně jako od složení pedagogického sboru, materiální základny školy, způsobu financování, způsobu vedení ze strany managementu anebo regionálních charakteristik. Efektivní zhodnocení těchto potřeb a správná reakce na ně jsou základními prvky pro určení kvality vzdělávání v konkrétní škole.

Co ve škole proběhlo dobře:	
50,0 %	Složení pedagogického sboru a jeho vysoká kvalifikace, DVPP
16,7 %	Vzdělávání dětí do dvou let a dětí se SVP/PO či IVP
10,0 %	Rekonstrukce a modernizace
10,0 %	Naplněná kapacita školy
6,7 %	Realizace projektů (např. OP VVV)
3,3 %	Ukázkové hodiny, přenos dobré praxe
3,3 %	Financování potřeb školy

Mateřské školy si nejvíce cení dobře fungujících týmů pedagogických i nepedagogických pracovníků a jejich vysokou kvalifikaci, podpořenou účastí na dostupném vzdělávání. S tím souvisí poskytování kvalitní výuky a možnost přistupovat k dětem dle jejich individuálních potřeb a požadavků. To by však nebylo možné bez spolupráce se speciálními pedagogy, výchovnými poradci, asistenty pedagoga či chůvami. Školám se také dařilo zajistit si potřebné vybavení a vybudovat odpovídající zázemí pro práci s dětmi (např. revitalizace školních zahrad a jejich vybavení zahradními domečky, modernizace tříd). Aktivně se také zapojily do realizace různých projektů (např. „Realizace lokálních sítí mateřských škol“) a navzájem sdílely dobrou praxi a výukové metody.

V čem byla škola úspěšná:	
45,0 %	Složení pedagogického sboru, jeho vysoká kvalifikace a aktivní přístup, DVPP
20,0 %	Naplněná kapacita školy
15,0 %	Zajištění nových prostor/koutků pro vzdělávání a jejich vybavení
10,0 %	Propojení práce asistentů pedagoga, chůvy a pedagogických pracovníků
10,0 %	Využití dotačních programů a projektů

Jednoznačným úspěchem pro dotazované mateřské školy je zajištění kvalitního a kvalifikovaného pedagogického sboru, což je vzhledem k nedostatku odborníků na Jesenicku více než pochopitelné. Některé školy také kladně hodnotí fakt, že se jim podařilo naplnit kapacitu školy, především tam, kde se to v předchozích letech příliš nedařilo. Úspěchem je také propojení práce učitelů, asistentů pedagoga a chův, práce s IVP, práce s dětmi se SVP/PO a s odkladem školní docházky, a v neposlední řadě také aktivní přístup učitelů při DVPP - především pak chuť seznamovat se s novými poznatky a jejich následné přenášení do praxe.

V čem by se škola mohla zlepšit:	
37,5 %	Více zajímavých DVPP, supervize
31,3 %	Dovybavení školy
12,5 %	Zajištění plošného financování odborných pracovníků a asistentů
12,5 %	Zvýšit naplněnost školy (kapacita)
6,3 %	Spolupráce s dalšími školami

Z dotazníkového šetření vyplývá přání škol realizovat větší počet školení, seminářů a besed s odborníky přímo na Jesenicku, a to bez omezení počtu zástupců a dle aktuální potřeby jednotlivých škol (např. se zaměřením na polytechnické vzdělávání a logopedickou prevenci). Školy dále potřebují zajistit finanční prostředky na dovybavení škol (např. oplocení zahrady, zázemí pro polytechnické vzdělávání, zřízení edukativních koutků apod.). Velkým tématem je potřeba koncepčního řešení při financování pracovníků pro práci s dětmi se SVP/PO, tzn. zajistit pozice chůvy nebo asistenta pedagoga jako trvalou posilu pedagogického sboru. Mateřská škola při PLL v Jeseníku uvedla potřebu spolupráce se školami podobného typu. Dle požadavků rodičů by pak školy měly pořádat více akcí, výletů a exkurzí, k čemuž je však zapotřební vícezdrojového financování.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
36,8 %	DVPP, supervize pedagogického týmu
26,3 %	Modernizace prostředí a vybavení
15,8 %	Zajištění financí
10,5 %	Méně administrativních úkonů
10,5 %	Zajistit dostatečnou kapacitu dětí

Jak již zaznělo v předchozím odstavci, školy by si přály realizovat větší počet školení, seminářů a besed s odborníky přímo na Jesenicku, a zajistit kvalitní supervizi svým pracovníkům. Velkou potřebu vnímají také v zajištění financí na materiální a neinvestiční potřeby školy, stejně jako v zajištění pozic asistentů pedagoga/školních asistentů/chův jako trvalých posil pracovního týmu. Uvítaly by také možnost překrývání pedagogů na konkrétních školách. Problém školy spatřují také ve snižování počtu dětí v regionu a v nedostatečném využití kapacity většiny škol.

Další poznámky a postřehy:

V oblasti neinvestičních a specifických potřeb školy jako největší prostor ke zlepšení vnímají snížení počtu dětí ve třídách, zajištění odpovídající pracovní síly (včetně

možnosti překrývání pedagogů) a zajištění odborníků přímo v regionu či v místě školy. Mezi další potřeby patří podpora modernizací a vybavování konkrétních škol, umožnění úprav interiérů a zajištění financí na specifická řešení.

Většina mateřských škol se také obává o svou budoucnost. Školy jsou přímo závislé na počtu narozených dětí v dané obci a jejím bezprostředním okolí a neustále se snižující demografická křivka v regionu odkazuje na pokles tohoto počtu. Vzhledem k tomu, že mateřská škola mnohdy představuje jednu z mála pracovních příležitostí pro obyvatele obcí, ve kterých se nachází, je možné předvídat určitá rizika pro region v tomto směru do budoucna.

2.1.5 Investiční potřeby mateřské školy

41,8 %	Modernizace vybavení a učeben
27,5 %	Stavební úpravy a rekonstrukce
20,9 %	Revitalizace zahrady
5,5 %	Zřízení/rekonstrukce sportovišť a tělocvičen
4,4 %	Další investice

V oblasti investic mají školy nejvíce zájem o modernizaci vybavení a učeben, a to téměř v polovině případů. Z toho se nejčastěji jedná o nákup pomůcek, techniky a vybavení (57,9 %), zajištění zázemí pro polytechnické vzdělávání (23,7 %), zřízení keramické dílny (13,2 %) anebo nákup klimatizace do speciálních učeben (5,3 %).

Třetina dotázaných škol dále uvedla potřebu stavebních úprav a rekonstrukcí stávajících prostor, z toho nejčastěji požaduje přestavbu půdních prostor na nové třídy či herny (72,0 %), rekonstrukci školní kuchyně a jídelny (16,0 %), rekonstrukci sociálního zařízení (8,0 %) anebo zajištění bezbariérového vstupu do školy (4,0 %).

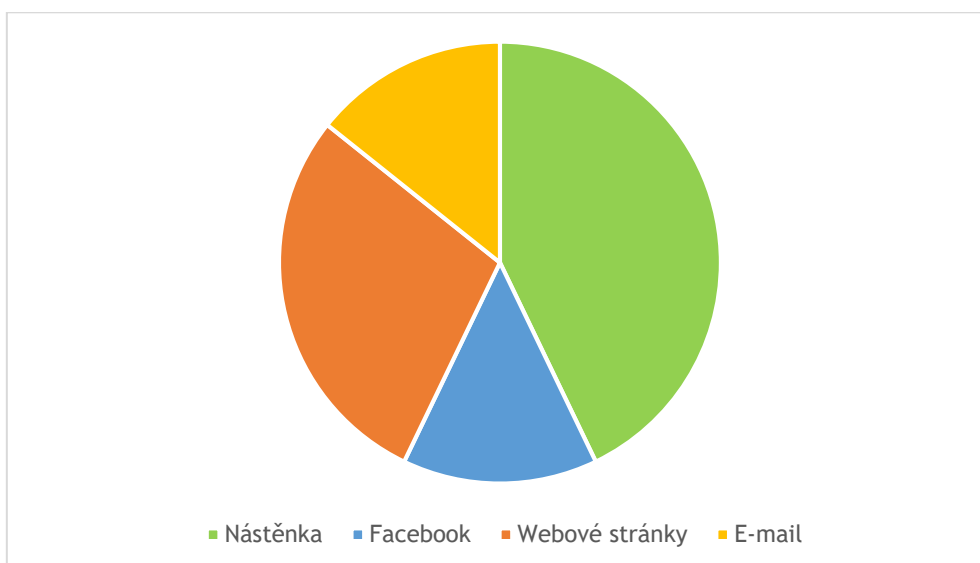
Z dalších potřeb školy zmínily revitalizace zahrad (včetně oplocení, doplňků a vybavení, např. dopravního hřiště a herních prvků - 20,9 %), modernizaci či výstavbu sportovních areálů/tělocvičen (5,5 %) a další investice (např. opravu dopravních cest, zajištění kamerového systému anebo zřízení komunitního centra).

2.1.6 Související témata

V 70,0 % škol existuje tzv. **informační institut**, v rámci kterého se mohou rodiče dozvědět informace, vztahující se k činnosti dané školy, případně seznámit se s nabídkou volnočasových, edukativních či jiných aktivit v nejbližším okolí. O aktualizaci tohoto institutu se v 62,5 % případů stará pověřený pedagog a v 37,5 % případů ředitel/ka školy.

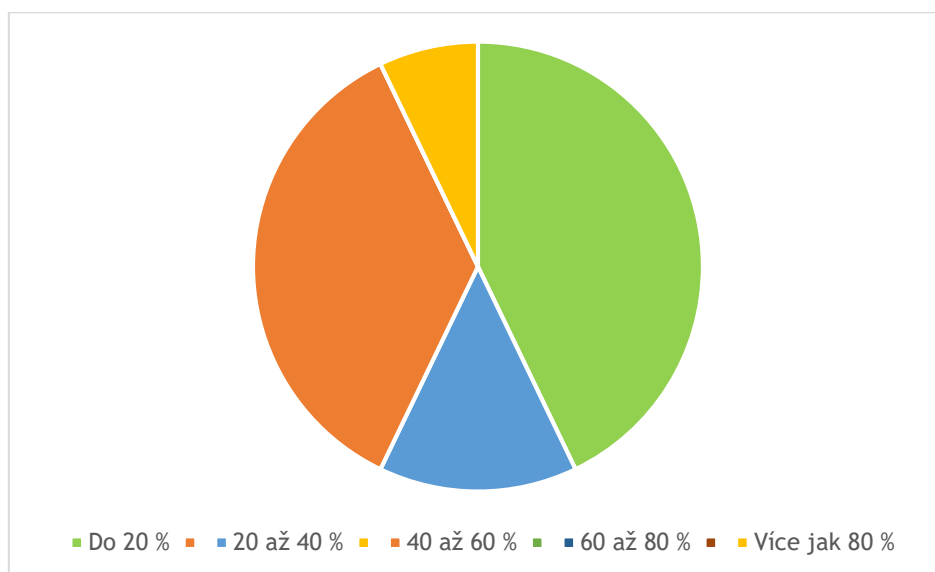
Nejčastěji se jedná o nástěnku umístěnou v prostorách školy (42,9 %), webové stránky školy (28,6 %) anebo Facebook školy (14,3 %). Některé školy pak také informují rodiče prostřednictvím e-mailové komunikace (14,3 %).

Graf 6: Způsob informování ze strany mateřských škol

Školy v průběhu roku pořádají mnoho akcí, většinou za pomoci rodičů zapojených dětí. Mimo to se **zúčastňují také akcí a soutěží** vyhlášených jinými organizacemi a subjekty. Do těchto akcí se ve většině případů zapojuje 10 až 20 % dětí dané školy.

Graf 7: Účast dětí na vyhlášených soutěžích a realizovaných akcích

Každá mateřská škola má stanovenou **úhradu předškolního vzdělávání**, která se skládá ze školného a stravného². Kromě těchto nákladů rodiče často přispívají na další aktivity, které škola pro děti pořádá. Jedná se především o kulturní akce (divadlo, kino) a sportovní aktivity (nejčastěji lyžařský a plavecký výcvik, zumba, jóga). Některé mateřské školy nabízejí také možnost výuky cizího jazyka (angličtina), hry na hudební nástroj (zobcová flétna) anebo ozdravné návštěvy v regionu (např.

² Netýká se MŠ při PLL v Jeseníku pro svou specifičnost

solná jeskyně v PLL). Průměrné roční náklady na tyto akce z 50 % pokryje částka do 1.000 Kč, z 27,8 % částka mezi 1.000 až 4.000 Kč a z 22,2 % částka nad 4.000 Kč. Sociálně slabé rodiny mají možnost zažádat si o neplacení školného, případně o podporu ve formě úhrady mimoškolních aktivit, výletů či volnočasových aktivit. Tuto možnost využívají rodiče z celkem 24 % mateřských škol v regionu.

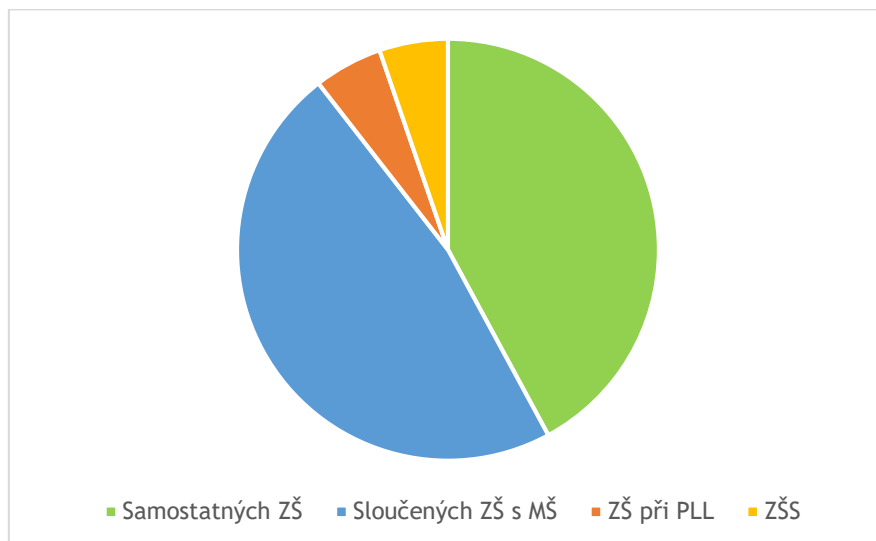
Pro komunikaci s rodiči dětí školy zpravidla nevyužívají pracovníka zaměstnaného pro tento konkrétní účel (např. sociálního pedagoga nebo sociálního pracovníka). Ve většině případů zprostředkovává tento kontakt učitel/ka daného dítě, popřípadě ředitel/ka školy (77,3 %). Ve zbylých případech pak tuto komunikaci zajišťuje školní asistent/ka (22,7 %).

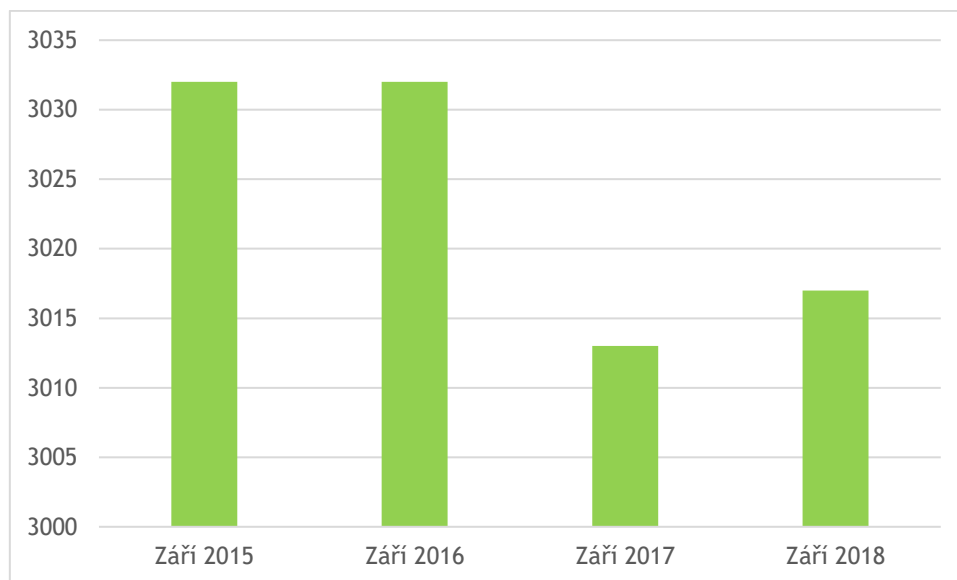
2.2 Vyhodnocení pokroku - základní školy

Z celkového počtu 19 základních škol, zapojených do projektu MAP II, je 8 zcela samostatných základních škol, 9 škol sloučených se školou mateřskou, 1 škola zřízená při PLL v Jeseníku a 1 škola speciální.

Graf 8: Přehled zapojených základních škol do MAP II

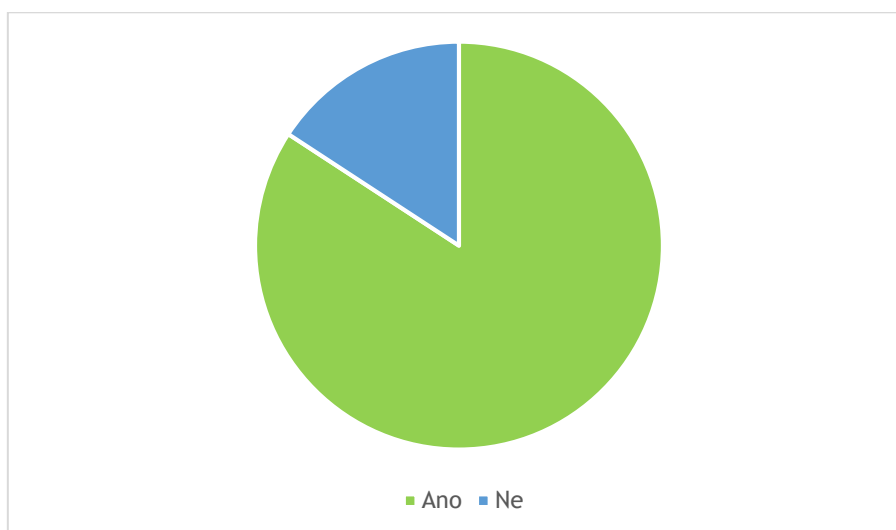
Graf 9: Vývoj počtu žáků v základních školách v regionu

Z celkového počtu zapojených základních škol má 84,2 % zpracovaný strategický plán rozvoje (tzv. koncepci). Zbýlých 15,8 % tento dokument zpracovaný nemá anebo na něm aktuálně pracuje (viz graf na následující straně).

Graf 10: Přehled základních škol se strategickým plánem rozvoje

2.2.1 Čtenářská gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Čtenářská gramotnost na základní škole zahrnuje osvojení si dovednosti čtení, porozumění psanému textu a přemýšlení o něm, schopnost pracovat s textem, komunikovat prostřednictvím psané řeči, získávat a zpracovávat informace z textu a sdílet prožitky z textu s dalšími čtenáři.

Co ve škole proběhlo dobře:	
29,5 %	Čtenářské dílny/kluby, nákup knih
15,9 %	Účast na mimoškolních soutěžích
15,9 %	Každodenní práce s knihou, provázání výuky, spolupráce mezi učiteli
13,6 %	Spolupráce s knihovnami, jejich návštěva a účast na pořádaných akcích
11,4 %	Vznik/existence žákovských knihoven, popřípadě vydávání školního časopisu
6,8 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP, Šablony I, semináře)
4,5 %	Individuální práce s žáky a jejich motivace ke čtení knih
2,3 %	Zapojení se do projektu „Škola pro všechny“

Základní školy nejčastěji uvádějí jako příklad toho, co u nich probíhá dobře, realizaci čtenářských klubů a dílen, každodenní práci s knihou, využití různých metod práce s textem a účast na školních a mimoškolních akcích (např. veřejná vystoupení, kulturní a obecní akce, čtenářské a recitační soutěže, olympiády). Řada škol pravidelně spolupracuje s místní knihovnou a navštěvuje pořádané workshopy,

besedy, autorská čtení či setkání s lokálními spisovateli. Na několika školách je také zřízena žákovská knihovna, která je žáky navštěvována a do které jsou pravidelně dokupovány knihy a časopisy. Jedna škola uvedla vydávání školního časopisu. Dobře je také hodnoceno vzdělávání pedagogických pracovníků a využití získaných poznatků v praxi. Daří se také individuální práce s žáky, ať už se jedná o podporu talentovaných žáků anebo zajištění doučování těm, kteří to potřebují, včetně poskytnutí podpory při přechodu na 2. stupeň ZŠ.

V čem byla škola úspěšná:	
30,0 %	Účast na pořádaných soutěžích, olympiádách, testech a úspěšnost v nich
30,0 %	Spolupráce s obecními knihovnami, využívání žákovských knihoven, zájem žáků o knihy (včetně domácího čtení)
20,0 %	Čtenářské dílny/kluby, vydávání školního časopisu
10,0 %	Spolupráce žáků/učitelů napříč ZŠ, individuální přístup k žákům
6,7 %	Využívání PC programů a online aplikací
3,3 %	Úspěšnost při přechodu žáků na SŠ

Řada základních škol kladně hodnotila účast žáků na pořádaných soutěžích, olympiádách anebo testech, včetně úspěšnosti v nich, stejně jako spolupráci s místními knihovnami, které pro žáky pořádají různé výukové programy, besedy o knihách nebo autorská čtení. Významným úspěchem je pro školy také využití žákovských knihoven a zájem žáků o knihy v nich, včetně zájmu o práci s textem a mluvené slovo obecně. Kladně je také hodnocena obnova čtenářských klubů/dílen. Některým školám se daří propojit výuku napříč ZŠ, prohlubovat spolupráci žáků a učitelů napříč ZŠ, zavádět inovativní projektovou výuku a moderní trendy do výuky, anebo zajistit individuální přístup k žákům (např. vznikem dyslektické učebny). Daří se také vybavit školu dětskou literaturou pro všechny věkové kategorie a dalším potřebným vybavením, především pak počítačových programů a online aplikací (např. Včelka³). Zaznamenali jsme také vysokou úspěšnost žáků při přijímacím řízení na SŠ, zapojení žáků do vlastivědného projektu, vedení kroniky školy a pozitivní prezentaci školy na veřejnosti.

V čem by se škola mohla zlepšit:	
33,3 %	Větší motivace žáků ke čtení, porozumění textu a práci s ním
23,8 %	Intenzivnější spolupráce s obecní knihovnou, účast na akcích
19,0 %	Vybavení žákovských knihoven, nákup pomůcek a vybavení, inovativní aktivity

³ Aplikace pro zlepšení úrovně čtení (<https://www.vcelka.cz/cs/>)

V čem by se škola mohla zlepšit:	
9,5 %	Spolupráce s rodiči
4,8 %	Vznik čtenářských dílen/klubů již na 1. stupni ZŠ
4,8 %	Financování akcí pořádaných školou
4,8 %	Formativní hodnocení žáků

Prostor ke zlepšení školy vnímají ve zvyšování čtenářských dovedností většiny žáků, včetně porozumění textu ve všech předmětech a práce s ním, jazykových rozborů a zvýšení motivace žáků ke čtení a častějším návštěvám knihoven (ať už žakovských nebo obecních). Školy by rády prohloubily spolupráci s místními knihovnami, dovybavily školu pomůckami a IT vybavením a realizovaly inovativní aktivity (např. vydávání školního časopisu). Důležité je také posílit spolupráci s rodiči a společně zlepšovat čtenářské návyky žáků a podněcovat vlastní tvorbu žáků (tj. autorské psaní). Školy, které ještě nevlastní čtenářské kluby či dílny, by je rády zřídily, a to již na 1. stupni ZŠ, aby práce s knihou byla od začátku vzdělávání součástí výuky. Zlepšení je také možné spatřovat v oblasti financování akcí pořádaných školou (např. zajištění besed se spisovatelem či realizace autorských čtení přímo na školách), případně v zavádění formativního hodnocení žáků.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
26,7 %	Vybavení školy technologiemi
20,0 %	Modernizace a vybavení žakovských knihoven
20,0 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP, semináře, kurzy)
13,3 %	Kroužky/kurzy pro žáky
13,3 %	Zajištění financí na aktivity škol
6,7 %	Aktivní spolupráci rodičů

Aby školy mohly realizovat činnosti, které si vymezily, uvítaly by větší finanční nezávislost, která by jim umožnila modernizovat potřebné zařízení, nakoupit nové vybavení a technologie (multimediální, interaktivní a komunikační), modernizovat žakovské knihovny a čtenářské kluby/dílny, zajistit potřebné vzdělávání pro pedagogické pracovníky anebo organizovat více akcí pro žáky i jejich rodiče (např. kroužky, besedy, exkurze, výstavy, kurzy čtenářské gramotnosti/kritického myšlení). Školy by také rády aktivizovaly rodiče, aby dbali na čtený projev svých dětí a hlavně je ke čtení v domácím prostředí motivovali.

Další poznámky a postřehy ke čtenářské gramotnosti:

Z dotazníků vyplývá, že školy potřebují vytvořit lepší podmínky pro učitele, tj. zajistit prostor pro individuální práci s žáky, mít možnost uzavírat pracovní smlouvy s kratšími úvazky tam, kde je to potřeba, a zajistit adekvátní ohodnocení pedagogů pro časově náročnou práci. Potřeba je také neustále probouzet zájem žáků o spontánní komunikaci, čtení a psaný text, protože děti - stejně jako jejich rodiče - nahrazují uvedené přílišnou digitalizací. Kladně je hodnocena výuka v blocích, stejně jako dělení tříd na menší skupiny, ve kterých se zájem o danou problematiku získává snáze. Vzniká tak větší prostor pro práci s textem dle individuálních potřeb jednotlivých žáků i pro důležitou reflexi. Zaznamenáno bylo také přání o znovu vydání Jesenických pohádek a pověstí, které - mimo jiné - prohlubují vztah žáků k regionu a patriotismu.

2.2.2 Matematická gramotnost a rozvoj potenciálu každého žáka

Matematická gramotnost je schopnost užít matematických znalostí a dovedností v praktickém životě (např. odhadnout vzdálenost, spočítat si cenu nákupu, objem vody v bazénu, počet cihel při stavbě domu apod.), rozumět písemným i ústním matematickým sdělením a vyjadřovat se jednoznačně a srozumitelně k matematickým otázkám a problémům ústně i písemně.

Co ve škole proběhlo dobře:	
30,4 %	Účast v matematických soutěžích
26,1 %	Zařazování nových/demonstrativních pomůcek a přístupů ve vzdělávání
17,4 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP, Šablony I, semináře)
13,0 %	Individuální přístup k žákům
13,0 %	Kluby/dílny logiky, matematiky a deskových her

V matematické gramotnosti školy převážně vyzdvihují účast žáků v matematických soutěžích, jako je např. Pythagoriáda, Matematický klokan anebo Matematická olympiáda, a samozřejmě také úspěch v nich. Daří se zavádění nových výukových postupů, např. realizace projektových dnů, blokové či tandemové výuky anebo Hejného metody, stejně jako pořádání zajímavých seminářů pro žáky (např. finanční gramotnost za účasti finančního poradce). Školy dále realizují kluby zábavné logiky a matematiky, zařazují názorné demonstrativní pomůcky do výuky a soustředí se na vysoce individuální přístup k žákům podle jejich momentálních potřeb (práce s nadanými žáky/žáky s dyskalkulií, příprava žáků na přijímací zkoušky a doučování žáků). Kladně je také hodnoceno vzdělávání pedagogů v této oblasti a následné sdílení nabitých vědomostí a zkušeností mezi nimi. Jedna škola uvedla zapojení do projektu Erasmus zaměřeného na matematiku (a dále angličtinu).

V čem byla škola úspěšná:	
57,1 %	Účast v matematických soutěžích
19,0 %	Nákup a používání didaktických pomůcek, osvojení si matematických pojmů
14,3 %	Přechod žáků na SŠ
4,8 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků
4,8 %	Spolupráce s dalšími subjekty mimo školu

Školy spatřují úspěch především v účasti žáků v matematických soutěžích, ať už se jedná o regionální, krajská či celorepubliková klání (např. pořádaná ze strany KÚ OK anebo MPSV). Za úspěch spousta škol považuje zakoupení a používání didaktických pomůcek ve výuce, stejně jako zaměření výuky na finanční gramotnost, používání Hejného metody ve výuce, porozumění a osvojení si matematických pojmů, algoritmů, symboliky a terminologie, které budou žáci moci aplikovat v běžných činnostech a reálných situacích, anebo realizované soutěže ve stolních a logických hrách mezi žáky. Daří se také připravovat žáky na přijímací zkoušky SŠ s maturitou a na celostátní testování žáků 9. ročníků (SCIO). Kladně je také hodnocena možnost vzdělávání pedagogických pracovníků a spolupráce se subjekty mimo školu (např. s domovy důchodců - společné hry na rozvoj myšlení).

V čem by se škola mohla zlepšit:	
21,1 %	Motivace žáků k účasti na matematických soutěžích
21,1 %	Vybavenost školy
15,8 %	Kvalifikace a vzdělávání pedagogů (DVPP)
15,8 %	Individuální práce s nadanými žáky a žáky se SVP/PO
15,8 %	Rozvoj vědomostí a dovedností, využití učiva v praxi
10,5 %	Výsledky v testování SCIO

Školy vnímají prostor ke zlepšení v motivaci žáků, kteří se dosud nezapojili, k účasti na matematických soutěžích a tím k reprezentování školy v nich. Školám dále chybí některé IT vybavení, didaktické pomůcky, deskové/matematické hry a materiály pro práci především s nadanými žáky. Uvítaly by také větší prostor pro individuální práci s konkrétními žáky, aby bylo možné lépe zažít jednotlivé postupy při řešení příkladů a slovních úloh (především u spojených ročníků malotřídních škol to nebývá vždy jednoduché). Chybí také realizace více mezipředmětových vztahů pro aplikaci matematiky a větší prostor pro zvyšování kvalifikace pedagogů v matematice (tzn.

zajímavých besed a seminářů na území ORP Jeseník a bez omezování počtu zástupců za jednotlivé školy). Dvě školy by uvítaly vyšší úspěšnost žáků školy při testování.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
30,8 %	Vybavení multimediálními přístroji (včetně interaktivních/mobilních)
30,8 %	DVPP, semináře a workshopy pro pedagogy
23,1 %	Finance na zajištění tandemové výuky a inovativní prvky ve výuce
15,4 %	Možnosti pro individuální práci s žáky (doučování, příprava na SŠ/soutěže)

Některé školy aktuálně zažívají apatii žáků k matematice, proto by je k výuce rády motivovaly zakoupením nového vybavení, multimediálních přístrojů, online aplikací, pracovních sešitů, pomůcek a materiálů. Školy dále potřebují finanční prostředky k zajištění pravidelného a dostupného vzdělávání pro pedagogy přímo na Jesenicu, stejně jako na zajištění zajímavých seminářů, workshopů či besed v místě školy (např. zajištění setkání s autory logické online hry ABAKU, jako zajímavé metody numerického procvičování). Prostorem ke zlepšení je již několikrát zmiňované zajištění prostoru pro individuální práci s žáky - za současného složení tříd individuální postupy není možné zvládnout (pomohly by půlené hodiny dle výkonnosti žáků a zaměření škol na procvičování, doučování anebo podporu talentovaných žáků).

Další poznámky a postřehy k matematické gramotnosti:

Z šetření i pohovorů vyplývá, že některé školy cítí jasné rezervy v oblasti matematické gramotnosti, které se daří odstraňovat jen pozvolna. Příčinou krom nastaveného systému, nejistoty složení pedagogického sboru (především pak u školních asistentů a asistentů pedagoga) i ne vždy ideálního financování potřeb škol je také existence tzv. sociálně vyloučených lokalit v některých oblastech regionu (a tím málo podnětného prostředí pro konkrétní žáky i špatná spolupráce s jejich rodiči). Získat zájem o matematiku (i učivo obecně) pak u těchto žáků bývá velmi obtížné a ovlivňuje to celkovou kvalitu výuky v dané škole. Na ni mají velký vliv i jiné přístupy ve výchově v rodinách žáků a přílišná digitalizace, kdy žáci jsou schopni si spoustu informací bez problémů vyhledat, ale ne si je již zapamatovat (což pak způsobuje problémy například v učení se malé násobilky, která je základem pro další matematické postupy). I díky tomu se pedagogové snaží maximálně využívat digitálních technologií a IT vybavení k demonstraci a k zafixování postupů, a tím zvyšovat vědomí žáků o významu matematické gramotnosti pro praktický život.

2.2.3 Rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech

Základní škola, stejně jako škola mateřská, by měla být dostupná všem, tzn. být bezbariérová a splňovat veškeré požadavky na inkluzi. Mimo to by se měla věnovat inovativním směrům ve vzdělávání a rozvíjet potenciál žáků i v jiných, než jen v základních oblastech. Jedná se například o rozvíjení znalostí a dovedností v digitálních technologiích, polytechnickém vzdělávání, podnikavosti a iniciativě,

environmentálním vzdělávání anebo rozvíjení kompetencí pro aktivní používání cizího jazyka. U žáků vyšších ročníků je také třeba věnovat prostor kariérnímu poradenství a přípravě na přijímací zkoušky konkrétní střední školy.

Co ve škole proběhlo dobře:	
39,4 %	Inkluze a individuální přístup k dětem se SVP/PO a IVP
15,2 %	Nabídka kroužků a volnočasových aktivit
15,2 %	Rozvoj schopností, dovedností a kompetencí žáků
12,1 %	Vznik žakovského parlamentu a poradenského pracoviště
9,1 %	Spolupráce s dalšími organizacemi/institucemi
3,0 %	Rekonstrukce prostor
3,0 %	Úspěšný přechod žáků mezi 1. a 2. stupněm ZŠ
3,0 %	DVPP

Ve školách s úspěchem probíhá inkluze dětí se SVP/PO/IVP ve spolupráci s PPP a SPC, včetně zřízení poradenského pracoviště, zapojení speciálního pedagoga, asistentů pedagoga, pedagogické intervence a doučování žáků. S tím úzce souvisí rozvoj schopností, dovedností a kompetencí jednotlivých žáků. Školy mají dobře nastavené volnočasové a zájmové aktivity a nabízejí širokou paletu kroužků, ať už se jedná o sportovní kroužky, djembe, zpěv, paličkování, keramiku a další. V této oblasti funguje dobrá spolupráce s příslušnými ZUŠ, čímž dochází k podpoře nadaných žáků, stejně jako s dalšími aktéry v regionu (např. ZŠ, obce a obecní instituce, Vlastivědné muzeum Jesenicka). Školy se ve své činnosti soustředí na projekty zaměřené na spolupráci a kooperaci žáků různých věkových skupin, vyhledávání informací z rozdílných zdrojů, používání IT a využívání vzdělávacích metod, které rozvíjí u žáků klíčové kompetence, komunikační dovednosti, samostatnost, tvořivost a týmovou spolupráci a utvářejí jejich osobnost jako celek. Školám se také daří realizovat žakovský parlament, environmentální výchovu anebo školení DVPP na témata cizí jazyky a inkluzivní vzdělávání. Spokojené jsou také s plynulým přechodem žáků mezi 1. a 2. stupněm ZŠ, včetně žáků se SVP/PO, a to díky dobré komunikaci třídních učitelů 5. ročníků a pedagogů 2. stupně.

V čem byla škola úspěšná:	
30,8 %	Inkluze a individuální přístup k dětem se SVP/PO a IVP
15,4 %	Zajištění potřebného vybavení, pomůcek a systémů
11,5 %	Spolupráce s odbornými organizacemi a institucemi

V čem byla škola úspěšná:	
11,5 %	Účast žáků na matematických soutěžích a příprava na ně
11,5 %	Zřízení žakovského parlamentu, spolupráce s žáky
3,8 %	Realizace volnočasových aktivit
3,8 %	Spolupráce a komunikace s rodiči
3,8 %	DVPP
3,8 %	Prezentace výstupů školy na veřejnosti
3,8 %	Revize důležitých dokumentů

Velký úspěch spatřují základní školy v probíhající inkluzi a integrování žáků se SVP/PO do běžných tříd, používání odborných pomůcek, vypracování IVP, vytváření podmínek k využití potenciálu všech žáků s nadáním i mimořádným nadáním v různých oblastech, vzdělávání žáků alternativními způsoby výuky (např. Dalton, Waldorf, Montessori) a zajištění individuálního doučování i pedagogické intervence. Kladně je hodnocena spolupráce s PPP/SPC, OSPOD Jeseník, Policií ČR anebo HZS, v rámci které probíhají edukativní besedy k prevenci rizikového chování. Některé školy s úspěchem hodnotí zapojování žáků do školních i mimoškolních soutěží a akcí, prezentování školy na veřejnosti i aktivní účast v žakovském parlamentu. Žáci jsou schopni vzájemně spolupracovat, organizovat akce pro žáky nižších tříd a zapojovat se do různorodých projektů (např. Edison, v rámci kterého probíhá na školách stáž zahraničních studentů). Dobře je hodnoceno poskytování konzultací pro žáky SŠ, spolupráce s rodiči, prohlubování znalostí, dovedností a kompetencí pedagogických pracovníků anebo revize důležitých dokumentů (např. školního řádu).

V čem by se škola mohla zlepšit:	
45,5 %	Rozvoj schopností, dovedností a kompetencí žáků
27,3 %	Materiální zabezpečení
9,1 %	Rekonstrukce prostor školy
9,1 %	Zavádění inovativních prvků do výuky
9,1 %	Spolupráce s odborníky a odbornými institucemi

Slabší místo vnímají školy v intenzivnějším prohlubování schopností a kompetencí žáků, v rozvíjení jejich komunikačních dovedností, kreativity, podnikavosti, týmové spolupráce a ve zvýšení jejich motivace k přípravě na výuku a k plnění školních povinností obecně. Neustále je také třeba zajišťovat nové vybavení a pomůcky,

především pak pro práci se žáky se SVP/PO a pro rozvíjení digitální kompetence. Školy by dále uvítaly zajištění finančních prostředků na nutné modernizace a rekonstrukce školních budov, zejména pak půdních prostor, ve kterých by bylo možné zřídit nové učebny. Některé školy by rády realizovaly výuku konkrétních předmětů v blocích anebo dělených hodinách (tzn. s menším počtem žáků), a postupně zaváděly formativní hodnocení. Důležité je také prohlubovat spolupráci s rodiči žáků se SVP/PO, stejně jako s těmi mimořádně nadaných.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
76,5 %	Zajištění financí na potřebné výdaje
17,6 %	DVPP pro pedagogy
5,9 %	Zřízení přípravné třídy

Základní školy zmiňují potřebu pomoci především ve finanční rovině, aby bylo možné školu materiálně, investičně i personálně zabezpečit. Nejčastěji je poptáván nákup pomůcek a vybavení (např. výpočetní a interaktivní techniky anebo manipulačních a polytechnických pomůcek), realizace větších investičních akcí (např. modernizace bezdrátového připojení školy, zřízení speciálních učeben, dopravních a multi-funkčních hřišť, sportovního areálu) a zajištění potřebných odborných pracovníků (tzn. koordinátorů IT, speciálních pedagogů, psychologů, asistentů pedagoga a školních asistentů). Důležité pro školy je také kvalitní vzdělávání pedagogů na území ORP Jeseník, které by nebylo personálně limitováno (tzn. mohlo by se jej účastnit více zástupců za jednu školu). Základní školy by rozhodně uvítaly snížení počtů žáků ve třídách a zřízení přípravné třídy.

2.2.4 Neinvestiční a specifické potřeby rozvoje základní školy

Každá škola má své specifické potřeby, které se odvíjí od počtu a struktury žáků, zaměření školy, složení pedagogického sboru, materiální základny školy, způsobu financování, způsobu vedení ze strany managementu anebo regionálních charakteristik. Efektivní zhodnocení těchto potřeb a správná reakce na ně jsou základními prvky pro určení kvality vzdělávání v konkrétní škole.

Co ve škole proběhlo dobře:	
46,4 %	Kvalifikovaný a stály pedagogický sbor, DVPP
25,0 %	Inkluze, spolupráce s PPP a SPC
14,3 %	Využití dotačních programů
7,1 %	Naplnění kapacity školy
7,1 %	Zavádění nových inovací (Montessori třída, systém Edookit)

Základní školy si nejvíce považují vysoce kvalifikovaného a stabilního pedagogického sboru, který je základem pro kvalifikovanou výuku. V rámci možností se sbory rozšiřují o speciální pedagogy, výchovné poradce, koordinátory ŠVP, školní metodiky prevence a jiné, nicméně způsob jejich financování je z dlouhodobého hlediska nekonceptní. Školám se dále daří práce s žáky se SVP/PO/IVP, vzdělávání cizinců a proškolení pedagogického sboru v oblasti inkluze. Daří se také zapojovat školy do různorodých projektů, zavádět nové metody/koncepce ve výuce, sdílet potřebné zkušenosti a také vybavovat třídy potřebným vybavením. Na některých školách se daří naplňovat kapacitu, zavádět elektronické žákovské knížky a elektronické třídní knihy a zajistit mentoring a supervize pracovníkům školy.

V čem byla škola úspěšná:	
22,7 %	Spolupráce s ostatními ZŠ, rodiči a veřejností
18,2 %	Inkluze a individuální přístup k žákům
18,2 %	Realizace projektů
13,6 %	Modernizace a vybavení
9,1 %	Kvalifikace pedagogického sboru, DVPP
4,5 %	Účast v soutěžích
4,5 %	Navýšení počtu žáků
4,5 %	Zřízení žákovského parlamentu
4,5 %	Zvyšování dovedností a schopnosti žáků

Za úspěch základní školy ve většině případů považují dobrou spolupráci s okolními školami, institucemi i rodiči a dobrou prezentaci školy na veřejnosti, což může být příčinou postupného navýšování počtu žáků na některých školách. Úspěšně hodnotí realizovanou inkluzi, zajištění potřebných posil v týmu za stávajících podmínek (tj. speciálních pedagogů a asistentů pedagogů) a tím zajištění individuálního přístupu k žákům se SVP/PO i žákům mimořádně nadaným. Školy byly úspěšné v zapojení se do různorodých projektů, jako např. Škola pro všechny, Šablony MAP, Mléko a Ovoce do škol, Podpora žáků se zdravotním postižením, IROP, EVVO a ŠVP, stejně jako v realizaci vlastních aktivit (např. vernisáž k 100 letům republiky, různorodé akce školy pod názvem „Hrdá škola“ anebo Den Země). Některé školy kladně hodnotily pokrok v modernizaci stávajícího vybavení a odborných učeben, zapojení žáků do školních a mimoškolních akcí, fungování žákovského parlamentu anebo otevření tzv. výběrových tříd (např. program SPORT+).

V čem by se škola mohla zlepšit:	
25,0 %	Nízký počet žáků
25,0 %	Kariérové poradenství
25,0 %	Složení pedagogického sboru
16,7 %	Zlepšení prostředí školy, zřízení nových učeben a klidových zón
8,3 %	Zapojení a aktivizace rodičů

Z dotazníkového šetření vyplývá obava škol ze snižujícího se počtu žáků a tím z nenaplnění kapacity. Některým školám v regionu se sice podařilo v poslední době kapacitu zcela naplnit, ze statistických dat však vyplývá postupně se snižující počet dětí v regionu (viz grafy č. 4 a č. 9). Slabou stránkou škol je také složení pedagogických sborů respektive nedostatek kvalifikovaných pedagogů a dalších odborných pracovníků ve školství (např. asistentů, metodiků, koordinátorů), což je současně negativním trendem celého ORP. Jako další oblast ke zlepšení školy uvedly kariérové poradenství, jehož cílem je podpořit žáky ve výběru profese či navazujícího vzdělávání tak, aby bylo v souladu s jejich osobností, a to už u žáků na 1. stupni ZŠ. O vzdělávání a postupy pro pedagogy, jak s těmito žáky pracovat a jak v této oblasti postupovat, mají zájem především malotřídní školy. Školy dále uvádějí potřebu zlepšení kulturního prostředí školy, vybudování venkovních učeben a oddechových relaxačních zón, modernizaci odborných učeben (např. výtvarného ateliéru) a zajištění odpovídajícího prostoru pro pedagogy i další zaměstnance školy. Důležité pro školy je také postupné budování rodičovské komunity, která by se aktivněji zapojovala do dění ve škole.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
36,4 %	Zajištění DVPP, besed, seminářů
18,2 %	Zajištění odborného personálu
18,2 %	Nízký počet žáků (nenaplněná kapacita škol)
18,2 %	Modernizace škol a vybavení
9,1 %	Zajištění financí pro volnočasové a jiné aktivity školy

Školám chybí především nabídka vzdělávání pro pedagogy, stejně jako setkávání s odborníky, přímo na Jesenicku, a ne v jiných - dopravně i časově - hůře dostupných regionech. Z dotazníků vyplynulo, že by školy uvítaly konání těchto aktivit častěji, ve více termínech a pro více osob, aby bylo možné proškolit všechny potřebné pedagogy a ne jen jednoho zástupce za konkrétní školu. V nabídkách DVPP školám chybí metodický materiál pro oblasti tělesné výchovy, mediální gramotnosti, IT

a výuku jazyků. Aby školy mohly realizovat činnosti, které si vymezily, uvítaly by větší finanční nezávislost. Ta by jim umožnila posílit pedagogický sbor o odborné pracovníky (např. IT koordinátory, psychology, speciální pedagogy), modernizovat potřebné zařízení/vybavení a zavádět inovativní/efektivní metody ve výuce (s důrazem na IT gramotnost, environmentální výchovu, projektovou výuku nebo cizí jazyky), organizovat více volnočasových aktivit, seminářů pro rodiče anebo zajistit více prostoru pro individuální práci s žáky (např. personální podpora, doučování). Školy by rády více spolupracovaly s obdobnými institucemi na polské straně, stejně jako se SŠ a městskými institucemi na straně české.

Další poznámky a postřehy:

V oblasti neinvestičních a specifických potřeb by se školy rády rozvíjely v oblasti projektových aktivit, která je pro ně administrativně velmi náročná, stejně jako by uvítaly změnu financování potřebných odborníků, jako jsou asistenti pedagoga, školní metodici, koordinátoři, psychologové a podobně. Záleží jim také na dobré a efektivní spolupráci s rodiči žáků i důležitých aktérů v regionu (SŠ, obecní instituce, PPP/SPC aj.) a na celkovém zlepšení mezilidských vztahů.

Stejně jako tomu je u mateřských škol, i základní školy se obávají o svou budoucnost, která je přímo odvislá od počtu dětí/žáků v regionu. Snižující se porodnost spolu s migrací obyvatelstva, jež s sebou nese odliv žáků do jiných škol, odkazuje na neustálé snižování počtu dětí/žáků v ORP. Vzhledem k tomu, že základní škola mnohdy představuje jednu z mála pracovních příležitostí pro obyvatele obcí, ve kterých se nachází, je možné předvídat určitá budoucí rizika pro region i v tomto směru.

2.2.5 Investiční potřeby základní školy

31,7 %	Modernizace vybavení a učeben
28,6 %	Stavební úpravy a rekonstrukce
14,3 %	Revitalizace zahrady
14,3 %	Zřízení/rekonstrukce sportovišť a tělocvičen
5,7 %	Další investice

V oblasti investic se základní i mateřské školy ve svých potřebách shodují - nejvíce je zájem o modernizaci vybavení a učeben, a to u třetiny dotazovaných škol. Z toho se nejčastěji jedná o nákup pomůcek, techniky a vybavení (61,5 %), zřízení keramické dílny (15,4 %), zajištění klimatizace do speciálních učeben (15,4 %) anebo zajištění zázemí pro polytechnické vzdělávání (7,7 %).

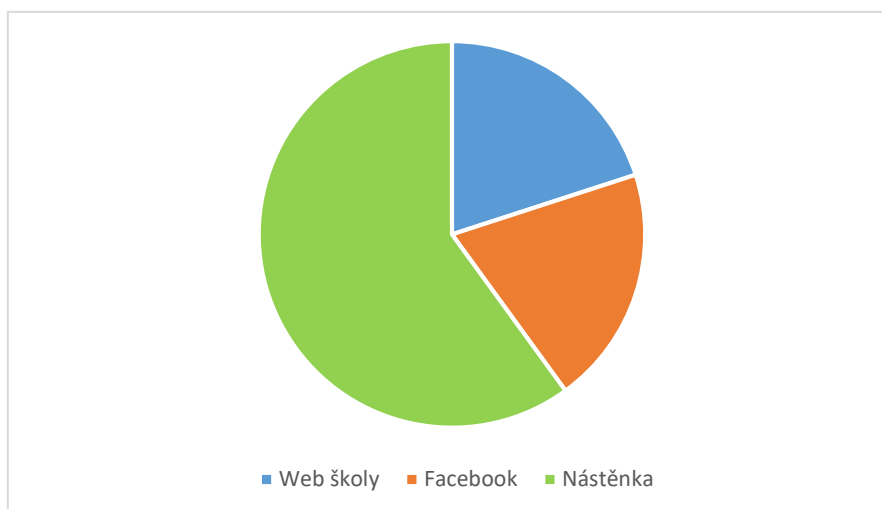
Necelá třetina dotázaných škol dále uvedla potřebu stavebních úprav a rekonstrukcí stávajících prostor, z toho nejčastěji požaduje přestavbu půdních prostor na nové třídy či odborné učebny (90,0 %) a zajištění bezbariérového vstupu do školy (10,0 %).

Z dalších potřeb školy zmínily revitalizace zahrad (14,3 %), modernizaci či výstavbu sportovních areálů/tělocvičen (14,3 %), případně další investice (tj. zajištění kamerového systému anebo zřízení komunitního centra - v obou případech 50,0 %).

2.2.6 Související témata

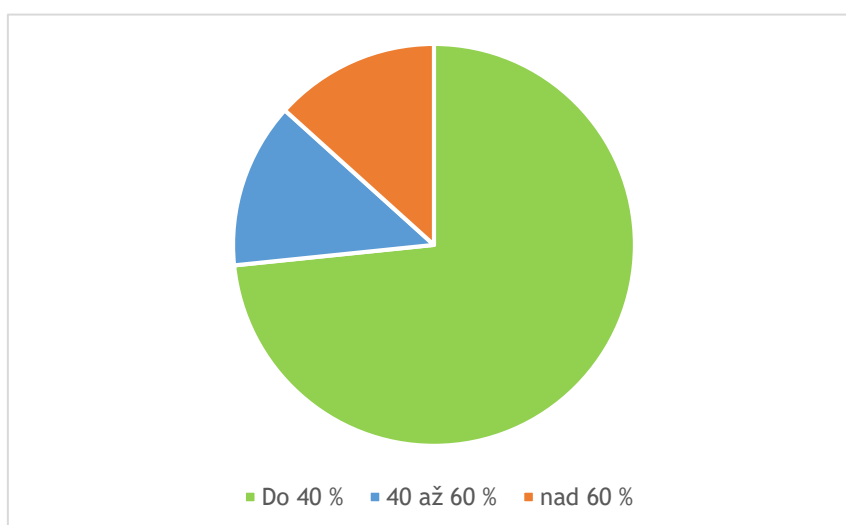
Na většině škol existuje **informační institut**, díky kterému se žáci mohou seznámit s nabídkou volnočasových aktivit a informacemi o škole a jejím okolí. Tuto možnost nabízí celkem 81,3 % škol a ve většině případů je tímto institutem nástěnka (60,0 %), o kterou se stará pověřený učitel (75,0 %).

Graf 11: Způsob informování ze strany základních škol

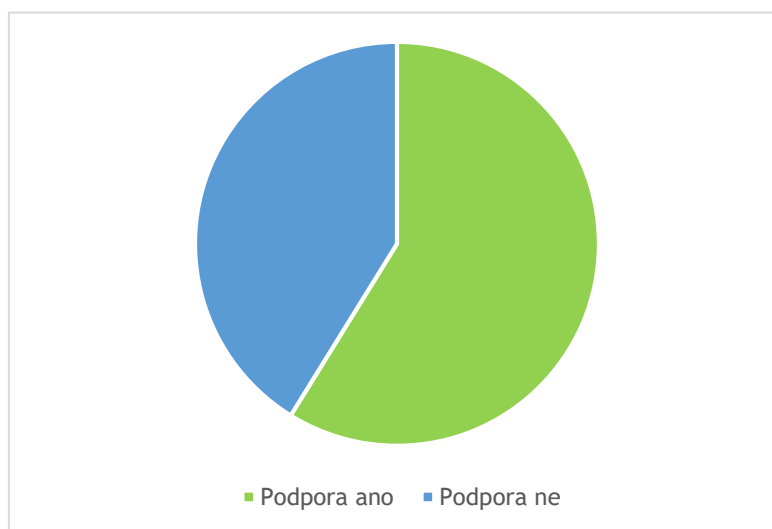
Základní školy se v průběhu roku zapojují do různých soutěží regionálního i nadregionálního charakteru, do nichž se zapojuje na 40,0 % žáků dané školy.

Graf 12: Účast žáků na vyhlášených soutěžích a realizovaných akcích

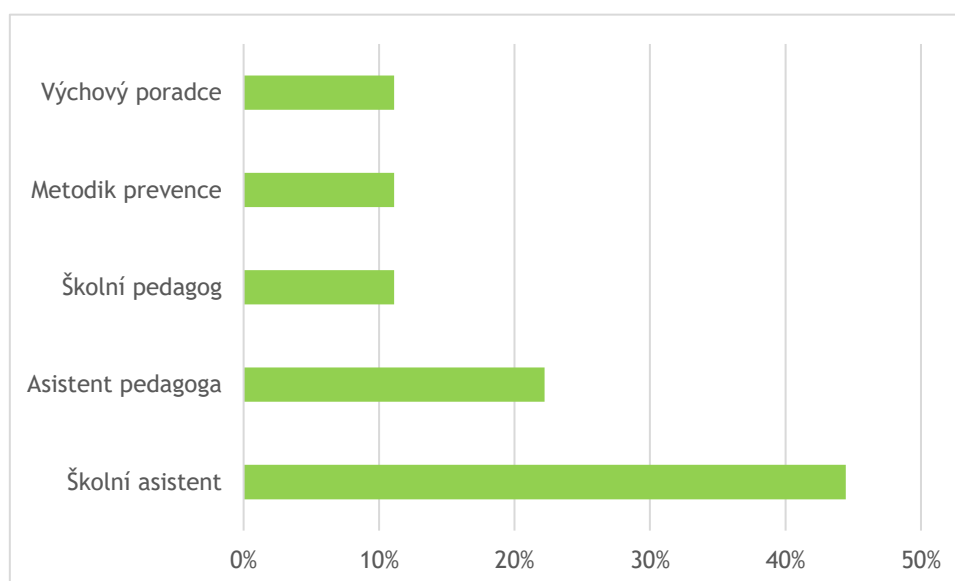
Základní vzdělání je - s ohledem na jeho povinnost - poskytováno zdarma. Přesto s sebou nese náklady, které se jednotlivých rodin žáků více či méně dotýkají. Jedná se například o náklady spojené s přímým vzděláváním žáků, jako např. výdaje na nákup školních potřeb, poskytování finančního příspěvku na výuku cizích jazyků a hrazení akcí pořádaných školou. Průměrně se jedná o částku v rozmezí 1.000 až 4.000 Kč za školní rok. Až 58,8 % základních škol proto poskytuje podporu žákům ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Graf 13: Poskytovaná podpora ze strany základních škol

S rodiči žáků v případě potřeby komunikuje příslušný pedagogický pracovník anebo ředitel/ka školy. Celkem 41,2 % škol využívá pro zprostředkování kontaktu s rodinou konkrétního pracovníka, zaměstnaného pro tento účel. Ostatní v případě potřeby využívají například pracovníky sociálních služeb v místě příslušném.

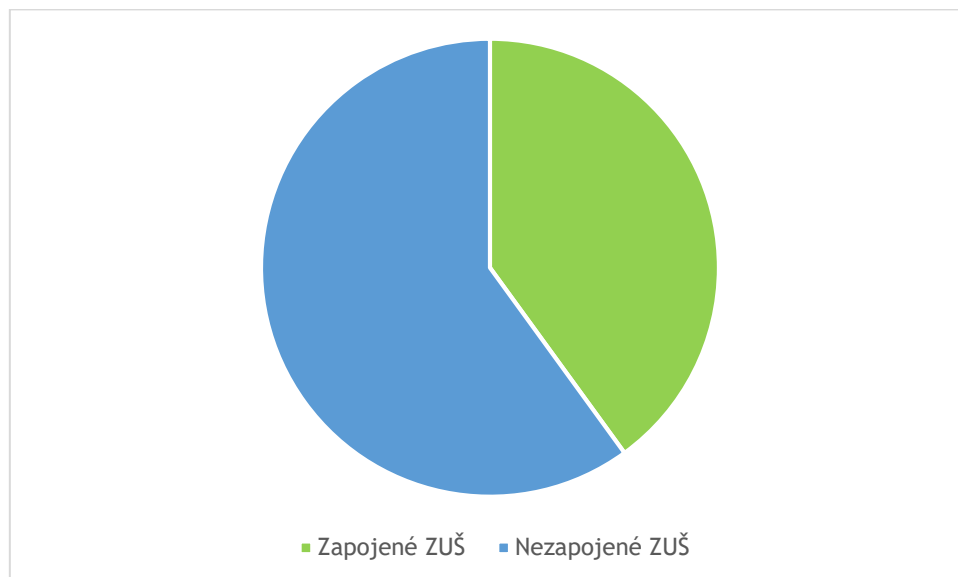
Graf 14: Pracovníci zprostředkávající kontakt s rodinou

2.3 Vyhodnocení pokroku - základní umělecké školy

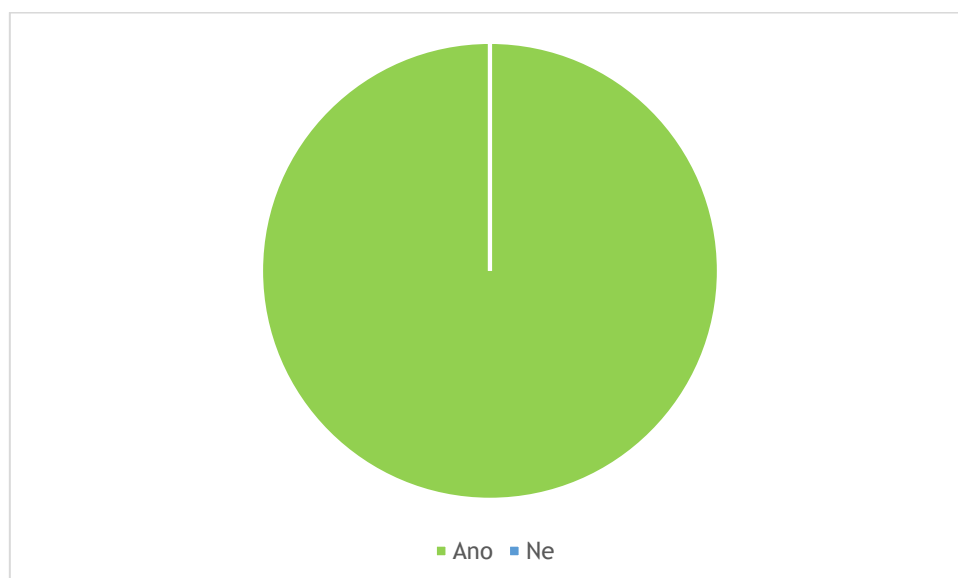
Z celkového počtu 5 základních uměleckých škol v regionu se do projektu MAP II zapojily celkem **2 školy** - Javorník a Jeseník. Obě zapojené školy mají zpracovaný strategický plán rozvoje (tzv. koncepci).

Graf 15: Přehled zapojených základních uměleckých škol do MAP II

Obě zapojené základní umělecké školy mají zpracovaný strategický plán rozvoje (viz uvedený graf níže). S ohledem na specifičnost těchto škol u nich v rámci dotazníkového šetření nebyla zjišťována čtenářská a matematická gramotnost, ani rozvoj potenciálu žáků v těchto oblastech.

Graf 16: Přehled základních uměleckých škol se strategickým plánem rozvoje

2.3.1 Rozvoj potenciálu každého žáka v jiných oblastech

ZUŠ obecně poskytují základy vzdělání v uměleckých oborech, a to v hudebním, výtvarném, tanečním anebo literárně-dramatickém. Organizují přípravné studium pro žáky od 5 let, základní studium I. stupně (7 roků) a II. stupně (4 roky) i studium pro dospělé. V roce 2010 byl MŠMT vydán Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV), podle kterého školy samy zpracovávaly školní vzdělávací programy s účinností od září 2012 (mimo některé pilotní školy). Tím se pevně usadily v systému českého uměleckého školství ve své specifické podobě (neposkytují stupeň vzdělání).

Co ve škole proběhlo dobře:	
25,0 %	Vzdělávání pedagogických pracovníků
25,0 %	Individuální práce s žáky
25,0 %	Zavedení e-dokumentace
25,0 %	Větší nabídka studijních zaměření

Školy rovným dílem kladně hodnotí vzdělanost a kvalifikaci svých učitelů, schopnost vytvořit vzdělávací plán pro mimořádně nadané žáky i žáky se SVP/PO, zavedení e-dokumentace a širokou paletu nabízených studijních zaměření.

V čem byla škola úspěšná:	
66,7 %	Účast na soutěžích
33,3 %	Reprezentace v ČR i v zahraničí

Za úspěch obě ZUŠ považují především účast ve vyhlášených soutěžích/akcích (např. Krajská soutěžní přehlídka literárně-dramatických oborů, Národní soutěž v komorní hře s převahou dechových nástrojů či Mezinárodní soutěžní festival dechových orchestrů), stejně jako reprezentování školy v ČR i v zahraničí (ať už se jedná o evropské země, Asii, Afriku nebo Severní Ameriku).

V čem by se škola mohla zlepšit:	
33,3 %	Vnímání školy ze strany veřejnosti
33,3 %	Větší počet učeben
33,3 %	Vlastní koncertní sál

ZUŠ v Javorníku by uvítala větší počet učeben a vlastní koncertní sál pro pořádání školních koncertů, přehlídek a akcí. Prostory, které si pro tyto účely zapůjčuje od

Města Javorník, nejsou dostatečně vyhovující. Prostor ke zlepšení školy také vnímají v náhledu veřejnosti na jejich činnost, kdy jsou ZUŠ vnímány spíše jako volnočasová aktivita a ne jako plnohodnotná škola s bohatou nabídkou studijních oborů. Toto se odráží i na připravenosti (respektive nepřipravenosti) žáků do jednotlivých hodin, ze které je patrná nedisciplinovanost a nezájem ze strany rodičů.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
33,3 %	Vnímání školy ze strany veřejnosti
33,3 %	Větší počet učeben
33,3 %	Vlastní koncertní sál

Slabé stránky, které ZUŠ při své činnosti vnímají, jsou zároveň potřebami, které by rády uspokojily. K tomu je však zapotřebí podpora zřizovatele, stejně jako spolupráce kulturních institucí, médií a rodičů. U investičních potřeb je třeba také zajistit dostatečnou výši finančních prostředků.

2.3.2 Neinvestiční a specifické potřeby rozvoje základní umělecké školy

Každá škola má své specifické potřeby, které se odvíjí od počtu a struktury žáků, které ji navštěvují, stejně jako od složení pedagogického sboru, materiální základny školy, způsobu financování, způsobu vedení ze strany managementu anebo regionálních charakteristik. Efektivní zhodnocení těchto potřeb a správná reakce na ně jsou základními prvky pro určení kvality vzdělávání i v základní umělecké škole.

Co ve škole proběhlo dobře:	
100 %	Udržení stálého počtu žáků v rámci kapacity

Část dotazníkového šetření, zabývající se neinvestičními a specifickými potřebami škol, vyplnila pouze ZUŠ v Jeseníku. Ta kladně hodnotí naplněnost kapacity školy a zájem o vzdělávání v ní (hudební obor navštěvuje ročně přes 500 žáků, výtvarný obor kolem 200 žáků a literárně dramatický obor pak cca 35 žáků).

V čem byla škola úspěšná:	
100 %	Složení a kvalifikace pedagogického sboru

Za úspěch škola považuje složení a kvalifikaci pedagogického sboru, díky kterému může nabízet velké množství studijních oborů (např. v rámci hudebního oboru hru na klavír, varhany, housle, violu, violoncello, kontrabas, zobcovou a příčnou flétnu, hoboj, klarinet, saxofon, trubku, lesní roh, tenor, baryton, trombon, tubu, bicí nástroje, elektronické klávesové nástroje, akordeon, kytaru, elektrickou kytaru, elektrickou basovou kytaru či sólový a sborový zpěv). Přitom zajistit kvalifikovaný

tým lidí není právě na Jesenicku tím nejsnadnějším úkolem a kvalita školy se opírá také o fakt, že mnoho z dnešních učitelů jsou bývalými žáky ZUŠ, kteří si výuku v ní zvolili za své budoucí povolání.

V čem by se škola mohla zlepšit:	
100 %	Vícezdrojové financování

Pro zajištění svých potřeb školy potřebují především zajištění dostatečných finančních prostředků, a to z více zdrojů, aby byla udržena stabilita a kontinuita realizovaných/plánovaných aktivit.

V čem škola potřebuje pomoci, aby se mohla zlepšit:	
100 %	Vícezdrojové financování

S ohledem na předchozí odstavec školy potřebují změnu ve způsobu financování respektive nespoléhat se pouze na zřizovatele jako jediný zdroj financí. Uvítaly by tak vyhlášení dotačních titulů přímo pro ZUŠ a další finanční možnosti, které by pokryly mimořádné či inovativní potřeby školy.

2.3.3 Investiční potřeby základní umělecké školy

Projektové záměry:	
66,7 %	Investice do učeben a vybavení
33,3 %	Revitalizace zahrady a venkovního prostranství

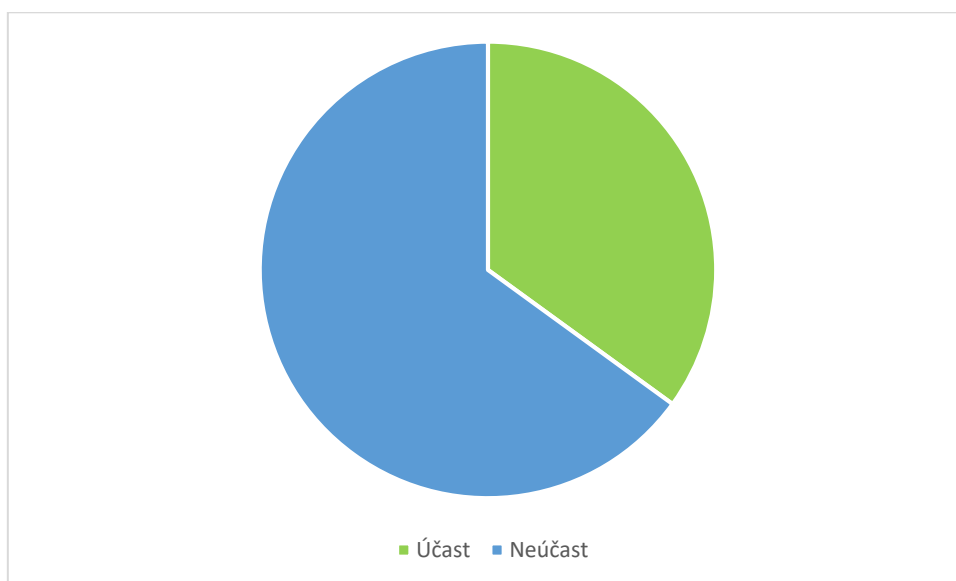
V oblasti investic mají školy nejvíce zájem o modernizaci učeben a vybavení, případně o zajištění nových odborných učeben (např. nahrávacího studia, grafického studia či multimediální učebny). Zájem mají také o revitalizaci zahrady a venkovního prostranství školy.

2.3.4 Související témata

Na školách jako takových neexistuje **informační institut**, díky kterému se žáci mohou seznámit s nabídkou volnočasových aktivit a informacemi o škole a jejím okolí. S rodiči žáků v případě potřeby komunikuje příslušný pedagogický pracovník anebo ředitel/ka školy. Informace, které se přímo týkají konkrétní ZUŠ, je pak možné snadno dohledat na příslušných webových stránkách školy.

Školy se v průběhu roku účastní soutěží a kulturních akcí regionálního i nad-regionálního charakteru, stejně jako pořádají akce vlastní (výstavy, koncerty apod.). Do těchto aktivit se průměrně zapojuje 35,0 % žáků školy.

Graf 17: Účast žáků na vyhlašovaných soutěžích a realizovaných akcích

Jednotlivé obory, vyučované na obou základních uměleckých školách, jsou zpoplatněny dle předpisu o úplatě za vzdělávání. Finančně podpořit sociálně znevýhodněné děti formou odpuštění školného ZUŠ nemohou. Plátcí s vážnými sociálními důvody (tzv. v hmotné nouzi) mohou požádat ředitelství školy o dílčí platby (př. měsíční školné). Dále je to na rodičích samotných, zda si zajistí úhradu školného z jiných zdrojů (např. nadace, zdravotní pojišťovny, fondy)⁴.

Dětem se SVP/PO jsou školy schopné se individuálně přizpůsobit dle konkrétních požadavků (včetně výuky oboru v cizím jazyce).

---

⁴ Začátkem roku 2019 byl na Jesenicku založen nadační fond na podporu vzdělávání dětí s názvem „Pro Edu“. Jeho cílem je podpora nadaných dětí ze sociálně slabých rodin, a to za předpokladu dobrých studijních výsledků a spolupráce rodičů se školou. Příjem nadačního fondu je plánován z finančních darů obcí, podnikatelů i obyvatel Jesenicka, které tento projekt osloví

3. Shrnutí

Potřeby škol se odvíjejí od typu školy, její velikosti, struktury, zaměření, vybavenosti, způsobu financování anebo vedení managementu. Velký vliv však má také umístění školy v konkrétní obci a počet dětí/žáků, které ji navštěvují (či navštěvovat budou). A přestože jsou tyto potřeby pro každou školu specifické, existují i potřeby pro školy společné, vycházející především z koncepčních a systémových nastavení vzdělávání v ČR.

Mezi takové potřeby patří především ty, které vycházejí z **inkluzivního vzdělávání**, právně ukotveného novelou školského zákona s účinností od 1. 9. 2016. Před touto novelou byly děti, u nichž se předpokládalo, že budou ve vzdělávacím systému potřebovat podporu, a které nyní definujeme jako děti se SVP/PO, definovány jako děti zdravotně postižené a znevýhodněné nebo děti se sociálním znevýhodněním. V současné době tyto děti nejsou již definovány skrze svou diagnózu, nýbrž jako děti, které k uplatnění svého vzdělávacího potenciálu potřebují podporu⁵. Inkluze tak znamená nabídnout dětem a žákům adekvátní vyučování bez ohledu na jejich individuální rozdíly a zařadit všechny děti a žáky do běžných škol. Škola však musí být na takové vzdělávání dobře připravena, a to jak z hlediska prostředí nebo pomůcek, tak také z hlediska personálního. Že se tak ve skutečnosti neděje, si stěžují mateřské i základní školy napříč regionem. Smyslem inkluze je vedle sebe vzdělávat nejenom děti/žáky nadané a zdravotně postižené, ale také děti/žáky s mentálním hendikepem, případně děti/žáky jiného etnika anebo cizinců, u kterých je patrná jazyková bariéra⁶. Jim se krom pedagoga v ideálním případě věnuje také školní asistent/asistent pedagoga a děti/žáci, ohrožení školním neúspěchem, pak dále spolupracují s logopedy, psychology anebo speciálními pedagogy. Ze zkušeností škol to takto bohužel v praxi nefunguje. Aby bylo vzdělávání především na malých obcích zajištěno, dochází ke slučování tříd, do kterých dochází v průměru 22,4 dětí v MŠ a 24,3 žáků v ZŠ. Z toho v některých školách evidujeme až jednu třetinu dětí/žáků se SVP/PO, ať už se jedná o hyperaktivitu, autismus, epilepsii, LMR, ADHD, Aspergerův/Turnerův syndrom či kombinaci vad (což je nejčastější případ). Tyto děti/žáci potřebují pomoc a podporu ze strany asistentů, ale i přes jejich součinnost dochází k narušení výuky a zhoršení úrovně dané třídy, protože nezbyvá prostor pro práci s nadanými dětmi/žáky. Navíc zajištění potřebných asistentů není koncepčně řešeno - finanční prostředky vyhrazené pro tuto pozici jsou minimální a jsou poskytovány na konkrétní dítě/žáka, kdy po ukončení školní docházky tato podpora zaniká. Není tak možné zajistit a udržet kvalifikovaný personál, kterého je navíc v ORP Jeseník nedostatek. **Inkluze samotná tedy nepředstavuje pro školy výraznější problém, nicméně nedostatečné podmínky pro ni - vycházející ze samotného systému vzdělávání ČR - pak ano.** Vliv na tuto situaci má i změna náhledu na speciální školství ze strany veřejnosti u nás, kdy rodiče dětí/žáků se SVP/PO nechtějí přihlašovat děti do ZŠS, přestože by tam měly lepší podmínky ke vzdělávání i efektivnější přístup k učení (např. menší počty ve třídách, speciální pomůcky a speciálně vystudované pedagogy). Někteří žáci tak v klasické ZŠ ukončují vzdělávání předčasně, což je pro pedagogy velmi náročná situace. Toto téma se prolíná všemi sledovanými oblastmi, kterým se tento dokument věnuje, a řešení je

---

⁵ Viz Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání č. 561/2004 Sb. (tzv. školský zákon)

⁶ Např. Poláků, Bulharů, Ukrajinců, Rumunů, Vietnamců a Korejců

třeba hledat ve změně vzdělávacího systému u nás i v aktualizacích učebních plánů pedagogických oborů (SŠ i VŠ), včetně praktických metodických postupů. Jako podpůrné aktivity pro děti a žáky ohrožené školním neúspěchem školy realizují doučování, zřizují školní kluby a snaží se o maximální spolupráci s rodiči, která je však značně individuální. Jiný náhled na inkluzi spatřujeme u MŠ, ve kterých probíhá větší spolupráce dětí ve třídách. To se však s přibývajícím věkem dětí bohužel mění.

Inkluze se však netýká pouze dětí a žáků se SVP/PO, ale také těch nadaných či mimořádně nadaných, jak již bylo zmíněno výše. Mezi tyto děti/žáky řadíme takové jedince, kteří prokázali v určitém oboru větší znalosti a schopnosti než jejich vrstevníci. Nejsou tak úspěšní ve všech školních oblastech, naopak mohou být v jiných oblastech průměrní až podprůměrní. Těmto dětem/žákům školy vytvářejí individuální vzdělávací plány, protože postupují školními osnovami mnohem rychleji než ostatní. Někteří žáci na ZŠ bývají přeřazeni do vyššího ročníku, avšak ve většině případů se tak neděje, a tak žáci nejčastěji zůstávají v běžné třídě. Školy se v rámci svých možností snaží rozvíjet schopnosti těchto dětí/žáků, avšak s ohledem na skutečnost popsanou v odstavci výše, to není jednoduché a **péče věnována nadaným dětem/žákům tak značně pokulhává za péči, kterou učitelé věnují dětem/žákům se SVP/PO.**

Mezi další potřebu, která je sdílená napříč školami v regionu, je **potřeba kvalitního vzdělávání pro pedagogy přímo na území ORP Jeseník.** Dosavadní praxe je taková, že většina seminářů, workshopů a pracovních setkání se odehrává ve větších městech, jako je Praha, Brno, Ostrava či Olomouc. Zajištění účasti je tak pro školu časově a finančně náročné, a většinou to obnáší vyslání pouze jednoho zástupce, protože je třeba zajistit potřebnou výuku v místě školy. V rámci projektu MAP II se v poslední době uskutečnilo několik zajímavých vzdělávacích aktivit, které jsou velmi kladně hodnoceny ze strany škol (např. semináře „Jak předcházet chybám ve výchově dětí, sociální potřeby dnešních dětí, aby se cítily šťastné“ a „Kde se v dětech bere násilí, jak je to s ADHD, výchovné problémy na školách a jejich řešení“ s PhDr. Janem Svobodou či setkání s Mgr. Lenkou Bínovou). Z šetření vyplývá, že by si školy přály více takových aktivit v různých termínech a pro více osob, aby bylo možné proškolit větší množství učitelů za jednu konkrétní školu a zajistit přitom odpovídající výuku pro děti/žáky. Na toto by bylo možné navázat na pracovních setkáních učitelů a při sdílení poznatků a zkušeností mezi nimi (tzv. dobrá praxe), které je možné díky sdílení aktivit škol v rámci realizovaných projektů z IROP.

Společným problémem škol je také **nedostatek (nejenom) pedagogů a pedagogických odborníků v regionu.** Učitelské sbory současných škol jsou většinou ustálené, ale při postupném odchodu pedagogů do důchodu je nebude kým nahradit. Jedním z důvodů je pohraniční charakter regionu, ze které se spousta obyvatel vystěhovává více do vnitrozemí a do větších měst, kde předpokládají lepší profesní uplatnění a podmínky pro život. Dalším důvodem je celkový nedostatek pedagogů napříč ČR a také střet teorie a praxe vystudovaných učitelů. Ze zkušeností škol vyplývá, že ne každý absolvent pedagogické školy chce a doopravdy umí učit. Stává se tak, že po prvotní zkušenosti opouští vybranou školu a snaží se uplatnit v jiném oboru (či využít pedagogické vzdělání jinak než učitelstvím). Dle stávajících pedagogů je třeba aktualizovat a modernizovat studijní plány středních a vysokých pedagogických škol a zavádět více praxe tak, aby očekávání studentů odpovídalo realitě, a aby tak studenti byli lépe připraveni pro výkon své profese. Do výuky je třeba také zavádět více odborných předmětů, jako je speciální pedagogika (souvisí s inkluzí výše).

Další oblastí, která „pálí“ školy napříč regionem, jsou **rodiče dětí a žáků - respektive jejich přístup k výchově a vzdělávání obecně**. Pedagogové se čím dál tím víc potýkají s tzv. „volnou výchovou“, kdy děti mohou téměř vše, nejsou v ničem omezené a jejich rodiče se jim v dobré víře snaží dát jinou výchovu než tu, ve které sami vyrostli. Výsledkem jsou tak často nezvladatelné děti, které jsou neukotvené a nerespektují pravidla. Tomuto trendu nenapomáhá ani fakt, že hodně rodin v regionu tvoří rodiče samoživitelé, a děti žijí v neúplných a nestálých rodinách. Namísto výchovy a vzdělání dětí tak na prvním místě stojí řešení vlastní existence (ne/zaměstnanost, nedostatek financí, insolvence apod.), a rodiče tak mnohdy přenechávají výchovu svých dětí na školách. Další variantou jsou rodiče, kteří se dětem pro změnu věnují až příliš a neustále hledají alternativy ve všem, ať už se jedná o přístup ke vzdělávání, stravování či trávení volného času. Školy se tak běžně potýkají s rodiči, kteří nekomunikují, nespolupracují a nezajímají se o vzdělání svých dětí, stejně jako s rodiči, kteří se naopak zajímají o vše a na většinu věcí mají odlišný názor, než samotní pedagogové. Spolupráce s rodiči - ať už v jakémkoliv směru - se tak prolíná všemi sledovanými oblastmi a je často zmiňována v různých kapitolách tohoto dokumentu.

S přístupem rodičů, se změnami ve výchově dětí i se změnou životních potřeb rodin obecně souvisí **změny ve vzdělávání dětí a zavádění alternativních metod ve výuce**. Školy rozumí, že je třeba reagovat na stávající trendy ve výchově a vzdělávání i na změnu v přístupu k dětem/žákům, ke kterým je třeba přistupovat individuálněji. Všechny bez rozdílu tak zavádějí moderní a inovativní prvky ve výuce, nové postupy, pomůcky a vybavení, případně kombinují klasické vzdělávání s novými směry. Většina škol v regionu tak realizuje Hejného metodu v matematice, používá Montessori pomůcky, nabízí možnost výběru vázaného čtení anebo slabikování a zavedla/zavádí projektovou výuku či výuku v blocích. Tyto postupy jsou ve většině případů diskutovány a následně odsouhlaseny rodiči.

Vývojem prošla také **výuka digitálních kompetencí**. Dnešní děti a žáci využívají digitální technologie běžně a vnímají je jako přirozenou součást svého života. V současnosti jsou tak téměř všechny školy připojeny k internetu a vybaveny počítači, dotykovými zařízeními, interaktivními tabulemi a využívají výukové hry i online aplikace. Tento přístup se liší v mateřských a základních školách, kdy mateřské školy digitalizaci používají spíše výjimečně a u konkrétních osvědčených pomůcek. Základním školám nezbyvá nic jiného než digitalizaci ve výuce podporovat, ale jen do té míry, aby nebyla ohrožena přímá vzdělávací činnost. Přílišná digitalizace totiž ohrožuje přirozenou fantazii dětí/žáků, což má následně vliv na řeč dětí, práci s textem do budoucna, neudržení pozornosti, nesoustředěnost a netrpělivost. Stává se také, že ne každý učitel chce interaktivní pomůcky a programy využívat ve výuce, a můžeme tak pedagogy rozdělit na zastánce i odpůrce moderních technologií. Vzhledem však k tomu, že do budoucna bude těmito technologiemi vzdělávání významně ovlivňováno (např. zaváděním elektronických učebnic), a že je třeba učit žáky základním dovednostem pro práci s IT, využívat internet jako zdroj informací a naučit zásadám bezpečného chování v online prostředí, není možné se digitalizaci ve školách vyhnout. Školy by však uvítaly realizaci vzdělávání pro pedagogy v tomto směru, v rámci kterého by bylo možné si vše vyzkoušet, použít a zažít - a to samozřejmě na území ORP Jeseník.

Další potřeby můžeme dělit dle typu škol. Ty, které jsou specifické pro **mateřské školy**, se odvíjí od novely školského zákona č. 561/2004 Sb. z roku 2017, upravující

předškolní vzdělávání dětí mladších 3 let. V kolektivu se tak díky ní stále více objevují dvouleté děti, které nejsou na školku zralé, a které školy přijímají na základě požadavků rodičů i pro nízkou kapacitu dětí. Stává se tak, že ve třídách až s 28 dětmi, které jsou často smíšené (tzn. docházejí do nich jak děti dvouleté, tak děti starší včetně předškoláků), se učitelé musejí postarat o děti s nedostatečnou sebeobsluhou a s problémy s adaptací. Většina škol v regionu tak realizuje kluby pro děti, které do školy teprve budou docházet, pro jejich snadnější adaptaci a seznámení se se školou obecně. Přesto u takto malých dětí je vstup do MŠ velmi náročný a někdy trvá i několik měsíců, než předškolní docházku plně přijmou. Navíc i potom potřebují neustálou asistenci pedagogického pracovníka, který tak nemá možnost věnovat se starším dětem či předškolákům, což velmi narušuje program třídy. Je třeba stále častěji vytvářet IVP, ale i přesto chybí prostor věnovat se dalším (třeba i nadaným) dětem. Je proto třeba zajistit chůvy a školní asistenty jako trvalé součásti pedagogického sboru, v ideálním případě na plný úvazek a do každé třídy. Mateřské školy se dále shodují v tom, že stále více dětí potřebuje intervenci logopeda z důvodu špatné výslovnosti, která je mnohdy způsobena nezájmem rodičů (rodiče se dětem nevěnují, nečtou jim pohádky a nepovídají si). Logopedů je však v regionu málo a navíc jsou převážně soustředěni v Jeseníku, což značně komplikuje situaci rodičům ze vzdálenějších obcí. S tím může souviset také fakt, že až 20 % rodičů některých škol zažívá finanční problémy, a nejsou tak schopni potřebné odborníky navštěvovat i v případě svého zájmu. Finanční situace rodin se pak také dotýká účasti dětí na volnočasových a mimoškolních aktivitách jednotlivých mateřských škol, stejně jako placení školného a stravného. Školy by tak uvítaly zavádění projektu „Obědy do škol“ také do školek, což se jako první v regionu podařilo Mateřské škole Velká Kraš.

Základní školy si shodně stěžují na snížený zájem žáků o knihy a mluvené slovo, což má základ v přístupu samotných rodičů, kteří také povětšinou nečtou a nedávají tak dobrý vzor svým dětem. Dalším důvodem je využívání digitálních technologií, které jsou barvitější, akčnější a kterým žáci dávají přednost před tištěnými médii. Digitalizace má vliv také na výuku matematiky, kdy se peníze staly virtuální komoditou, kterou není třeba počítat. Význam matematiky pak pro žáky klesá. Informační technologie a aplikace tak ovlivňují přístup žáků k učivu ve všech směrech - uvykli si informace vyhledávat, ne se je učit. Na tyto trendy se školy snaží reagovat, systémové a administrativní povinnosti jsou však zdoluhavé a tak školy v procesu změny zaostávají za skutečnou potřebou.

Specifické potřeby nacházíme u **ZŠ při PLL v Jeseníku**, což je škola nemocničního typu, která poskytuje vzdělání žákům nemocným či po operačním zákroku, a to pouze po vymezenou dobu. U lázeňských dětí/žáků pak turnusy představují 4 až 6 týdnů. K žákům tak škola přistupuje vysoce individuálně, přestože výukový plán je 15 vyučovacích hodin týdně a nahrazuje základní plán běžný ve školách. U dětí/žáků, které potřebují podporu školního asistenta, musí škola řešit vlastní asistenci, protože školní asistenti zůstávají ve svých školách. Děti/žáci tak jezdí se svým osobním asistentem nebo rodičem, případně samy, což je náročné a problematické. A problematické jsou také investice do zázemí školy, protože se jedná o krajské zařízení v nájmu několika soukromých společností, což v podstatě blokuje veškerou invenci.

U základních uměleckých škol již byla zmíněna potřeba změny v náhledu veřejnosti na činnost škol, aby ZUŠ nebyly vnímány jen jako volnočasová aktivita, ale jako

plnohodnotná škola. S tím souvisí i postupné snižování úrovně ZUŠ, kdy děti jsou přetíženy účastí v mnoha dalších volnočasových aktivitách, jsou nepřipravené a nedisciplinované. Rodiče se těmto dětem dostatečně nevěnují a nechávají hudební výchovu a vzdělávání pouze na dětech samotných a na pedagogických pracovnících. ZUŠ v Javorníku jako příklad dobré praxe uvádí spolupráci s polskými žáky, u kterých je patrná jiná motivace a celkový přístup, stejně jako dodržování společenských pravidel při pořádaných akcích školy (např. dochvilnost, společenské oblečení, chování). Školy také pracují s nadanými žáky, které průběžně připravují na krajské, národní či mezinárodní soutěže, anebo na přijímací zkoušky na konzervatoř. Mimo to na školách probíhá inkluze, která však není vykazována, jako je tomu u mateřských či základních škol, a probíhá bez účasti školních asistentů. Vše je tak na samotných pedagogických pracovnících a úroveň výuky se odvíjí od spolupráce s rodiči konkrétních žáků. Školy by rády více spolupracovaly s mateřskými školami na realizaci hudebních kroužků, aby byly dětem od útlého věku předávány správné návyky při hře na hudební nástroj, které by nebylo třeba posléze odnaučovat (což má demotivující vliv na další hudební vzdělávání dětí).

Potřeby škol, zjištěné v tomto dokumentu, **by se neměly přehlížet** a měla by být vynaložena maximální snaha k jejich řešení ze strany příslušných úřadů a institucí. Na školy obecně jsou kladeny vysoké nároky a jejich činnost je ovlivňována mnoha směry i aktuálními trendy ve společnosti, na které se školy snaží reagovat. A ať už jsme zastánci klasického vzdělávacího systému anebo se přikláníme k alternativnímu školství, je třeba neopomíjet základní principy vzdělávání. Školy mají děti naučit komunikovat, konfrontovat s vrstevníky a naučit se řešit problémy mezi sebou. Pro děti, které většinu času strávily doma, je škola tréninkem, jak být bez strachu v nepřítomnosti rodičů. Škola také napomáhá rodičům při řešení sociálně výchovných problémů a měla by tak být především jejich partnerem. K tomu všemu však **školy potřebují podnětné a adekvátní prostředí a podmínky, stejně jako oporu v legislativě ČR.**

4. Závěr

Údaje, uvedené v tomto dokumentu, se opírají o dotazníkové šetření, provedené na jednotlivých zapojených školách v únoru 2019. Na toto šetření následně navázaly pracovní schůzky realizačního týmu MAP II s koordinátory plánování za konkrétní školy, a to v průběhu března a dubna 2019.

Oblasti **rovných příležitostí ve vzdělávání** se věnuje samostatný dokument, zpracovaný dle Metodiky rovných příležitostí ve vzdělávání pro prioritní osu 3 OP VVV.

Jeseník, srpen 2019